

Predsedovanje Slovenije Svetu EU in razvojni ter humanitarni izzivi

Evropska humanitarna pomoč – novi izzivi, ista načela

Slovenski poslanki in poslanci v Evropskem parlamentu o razvojnih in humanitarnih izzivih

»Slovenija se zavzema za sodelovanje civilne družbe v času predsedovanja«

Stališča in priporočila mednarodnih ter nevladnih in humanitarnih organizacij ter mladinske delegatke pri OZN

Izdaja
SLOGA – Platforma nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč
Povšetova 37, 1000 Ljubljana
Sedež pisarne:
Metelkova 6, 1000 Ljubljana
Telefon: 01 434 44 02
Elektronska pošta:
info@sloga-platform.org
Spletna stran:
www.sloga-platform.org

Odgovorna oseba
Albin Keuc, direktor

Urednica
Adriana Aralica

Strokovna sodelavka
Patricija Vrtič

Lektoriranje
Maja Godina Marin

Ilustracija na naslovnici
Lara Kastelic

Fotografije
Arhiv platforme SLOGA in ostalih nevladnih organizacij ter drugi viri

Oblikovanje in postavitve
Svetilka d. o. o.

Tisk
Medium d.o.o.

Naklada
1000 izvodov
Vse avtorske pravice pridržane.
Izdano oktobra 2021.

Ta številka Slogopisa je izšla s podporo projektov »Za odprto, pravično in trajnostno Evropo v svetu – Projekt predsedovanja EU 2020–2022« in »Krepitev učinkovitosti odziva NVO v sodelovanju z zasebnim sektorjem na področju mednarodne humanitarne pomoči«. Projekt »Za odprto, pravično in trajnostno Evropo v svetu – Projekt predsedovanja EU 2020–2022« financira Evropska unija in ga izvajajo Združenje nemških razvojnih in humanitarnih nevladnih organizacij (VENRO), portugalska Platforma nevladnih razvojnih organizacij (Plataforma Portuguesa das ONGD), Platforma NVO za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč (SLOGA) ter Evropsko združenje nevladnih organizacij za pomoč in razvoj (CONCORD); projekt v Sloveniji sofinancirata Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za zunanje zadeve. Projekt »Krepitev učinkovitosti odziva NVO v sodelovanju z zasebnim sektorjem na področju mednarodne humanitarne pomoči« izvaja Slovenska karitas v partnerstvu s Platformo SLOGA, sofinancirata ga Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije.

Vsebina odraža le poglede avtorjev in ne uradnih stališč financirerjev.

Kazalo

Uvodnik	3
Novice iz Slovenije in sveta	4
Predsedovanje Slovenije Svetu EU in razvojni ter humanitarni izzivi	6
Evropska humanitarna pomoč – novi izzivi, ista načela (Janez Lenarčič, evropski komisar za krizno upravljanje)	6
Slovenski poslanki in poslanci v Evropskem parlamentu o razvojnih in humanitarnih izzivih	7
Dr. Milan Brglez	7
Tanja Fajon	8
Dr. Klemen Grošelj	8
Romana Tomc	9
Dr. Milan Zver	10
»Slovenija se zavzema za sodelovanje civilne družbe v času predsedovanja« (intervju: Igor Jukič, v. d. generalnega direktorja Direktorata za multilateralo in razvojno sodelovanje, Ministrstvo za zunanje zadeve)	11
Resnični preizkus partnerstev: spodbujanje poglobljenih posvetovanj s civilno družbo pred vrhom Afrika–EU (CONCORD Europe)	14
Nemško predsedovanje Svetu EU: dragocena priložnost za vzpostavitev partnerstev civilne družbe (Andressa Barp Seufert, VENRO)	15
Osrednji uspehi finskega predsedovanja Svetu EU: vladavina prava in ekonomija blaginje (Rilli Lappalainen, FINGO/CONCORD Europe)	16
Vloga civilne družbe med hrvaškim predsedstvom Svetu EU (Kristijan Kovačič, CROSOL)	18
Portugalsko predsedovanje Svetu EU in prihodnost sodelovanja civilne družbe v procesih EU (Tomás Nogueira, <i>Plataforma Portuguesa das ONGD</i>)	20
Deset zelenih testov za slovensko predsedstvo (Umanotera, slovenska fundacija za trajnostni razvoj)	21
Priporočila <i>Amnesty International</i> slovenskemu predsedstvu Svetu EU (Blaž Kovač, <i>Amnesty International</i> Slovenija)	22
Komentar UNHCR ob slovenskem predsedovanju EU	23
Priporočila Mednarodne organizacije za migracije slovenskemu predsedstvu Svetu EU	24
<i>Eppur si muove</i> (Živa Kavka Gobbo, Focus, društvo za sonaraven razvoj)	25
Strateško partnerstvo Slovenske karitas z Ministrstvom za zunanje zadeve na področju mednarodne humanitarne pomoči (Jana Lampe, Slovenska karitas, in Marjan Huč, Platforma SLOGA)	26
Udeležba mladih v javnem življenju in organizacijah, ki jih zastopajo, je temeljno načelo človekovih pravic (Lucija Karmelutti, mladinska delegatka pri Organizaciji združenih narodov)	27
Napovednik dogodkov po Sloveniji in svetu	28

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE IN HUMANITARNA
POMOČ SLOVENIJE

Za odprto, pravično in trajnostno Evropo v svetu

Albin Keuc
direktor Platforme SLOGA

Odločitve v času slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije (EU) bodo vplivale na milijarde ljudi, poskrbeti pa moramo, da bo ta učinek kar se da pozitiven. Sprejemanje Post-Cotonoujskega sporazuma, aktiviranje 80 milijard evrov za razvojno in mednarodno sodelovanje ter še mnogo več zahteva vključevanje izkušenj civilnodružbenih organizacij v pripravo teh odločitev.

Od daleč se zdi predsedovanje Svetu EU podobno meteorju, torej nekaj neizbežnega, kar se Zemlji približa na vsakih trinajst let in pol. Nič ne bi moglo biti bolj zgrešeno. In tudi sklepanje po podobnosti je najšibkejša in prepogosto uporabljena miselna tehnika. Primerjanje političnih procesov z naravnimi pojavi je zgrešeno, saj na politične procese lahko, moremo in moramo vplivati. Tudi slovensko predsedovanje ni vnaprej determinirano, uspešnost pa zahteva udeležbo vseh družbenih akterjev. V našem primeru civilna družba predsedujoči državi ponuja tako zvezdno karto kakor tudi dober in dinamičen teleskop.

Dejansko je predsedovanje Svetu EU s stališča dvomilijonske države, vpete v gospodarsko (še) najmočnejšo povezavo na svetu, izjemnega pomena. Ne toliko zaradi vidnosti in promocije npr. lastne kulinarike ali turističnih znamenitosti kolikor zaradi izkušenj in naukov, kako pomembno je za pripravo in sprejem odločitev zagotavljanje soglasja, vključevanje in slišanje vseh. Že na ta način se vladna administracija uči in krepi upravljanje k odločitvam, ki bodo dobre za vse in ne le za nekatere, izbrane, močne ..., oz. pridobiva na odpornosti zoper slabe prakse pristranskosti.

Vsak tak proces je poln nasprotij, ki pa jih lahko razumemo in prevladamo le z gojenjem in udejanjenjem sodelovanja, vključevanja, dogovarjanja na način, da prisluhnemo vsem in da omogočimo vsem, da spregovorijo. Potem je treba poskrbeti tudi za to, da se slišimo. Posredno prav na tem temelji odločitev Evropske komisije, da na področju razvojnega sodelovanja podpre projekt spremljanja predsedovanja, ki združuje nacionalne platforme aktualnega tria (v našem primeru VENRO, *Plataforma das ONGD*, SLOGA in CONCORD) – da se na ta način okrepijo glasovi šibkejših. V tem je smoter spoštova-

nja človekovih pravic, temeljnih svoboščin in vladavine prava.

Vključevanje predpostavlja tudi posvetovanje s civilnodružbenimi organizacijami in samo upamo lahko, da bo slovensko predsedovanje v čim večji meri uresničevalo temeljno evropsko načelo vključevanja. Samo na področju razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči bo teh priložnosti na več kot 60 srečanjih delovnih teles Sveta EU od 1.600 delovnih srečanj, katerim bodo predsedovali slovenski predstavniki. Da ne govorimo o neformalnih srečanjih ministrov in drugih spremljevalnih dogodkih. Obseg teh procesov presega zmogljivosti tudi veliko večjih držav, zato upamo, da slovenska vlada prepoznava pripravljenost civilne družbe, da se tvorno vključuje in sodeluje pri oblikovanju teh procesov.

Prav zaradi načina delovanja Sveta EU, ki daje usklajene usmeritve Evropski komisiji, je izmenjava med vladnimi in civilnodružbenimi deležniki obvezna. Če se izrazimo bolj neposredno: oblast, ki ne posluša in ki ne sliši, že krši osnovna načela delovanja EU, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic, temeljnih svoboščin in vladavine prava. To so trije izjemno pomembni temelji, ki gredo mnogim v svetu na živce, sploh v tem času tretjega vala avtokratizacije.¹ Sodelovanje s civilno družbo ni usluga, ampak dolžnost demokratičnih vladnih institucij.

Na področju razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči bodo sprejete odločitve Sveta EU, ki bodo vplivale na milijarde ljudi. Naj omenimo samo dve:

Novi Post-Cotonoujski sporazum med EU in članicami Organizacije afriških, karibskih

¹ Vir: https://www.researchgate.net/publication/331456057_A_third_wave_of_autocratization_is_here_what_is_new_about_it/link/5c80c5cb458515831f8b39e7/download.

in pacifiških držav² (OAKP, prej skupina AKP držav) določa okvir političnega, gospodarskega in področnega sodelovanja v naslednjih dvajsetih letih. Močan poudarek bo na sodelovanju med EU in OAKP na mednarodnih forumih in na oblikovanju zavezništva na svetovnem prizorišču. Sporazum bo tudi okrepil zmogljivosti sodelovanja na področjih okolja, podnebnih sprememb, migracij in mobilnost ter miru in varnosti.

Začelo se bo izvajanja novega globalnega finančnega instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje NDICI – Globalna Evropa,³ ki bistveno določa evropsko finančno arhitekturo za razvoj v prihodnjih sedmih letih. Instrument razpolaga z 79,5 milijardami evrov za pokrivanje celotnega sodelovanja EU s partnerskimi državami.

Glede izvajanja instrumenta Globalna Evropa prvi signali na ravni EU niso najbolj spodbudni. Svet EU je predlagal znižanje sredstev za razvojno sodelovanje v letu 2022 za pol milijarde evrov. Zniževati sredstva »uradne razvojne pomoči« v času naraščanja lakote v najbolj prizadetih državah bo težko opravičiti. Sedaj je na vrsti Evropski parlament.

Platforma SLOGA bo skupaj s članicami in partnerji prispevala svoje izkušnje in znanja v času slovenskega predsedovanja na teme Sveta EU glede svetovne prehranske varnosti, skupnega ukrepanja zoper podnebne spremembe in zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov, boja zoper naraščajoče neenakosti, skladnosti politik za razvoj, dolžnega ravnanja podjetij na področju spoštovanja človekovih in okoljskih pravic vzdolž celotnih vrednostnih verig itd. Delovanje in ukrepanje slovenske vlade bo imelo učinek na kakovost sprejetih odločitev, ki bodo podlaga ukrepom.

Kot mreža nevladnih organizacij, ki deluje na področjih razvoja, globalnega učenja in humanitarne pomoči, pod vse to dogajanje kot temeljna dokumenta dajemo Agendo Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in Evropski sporazum o razvoju. Oba dokumenta izpostavljata pomen krepitve človekovega razvoja, krepitve naših zmogljivosti, znanja in veščin za lokalizacijo ukrepov za boj zoper neenakosti.

Predsedovanje Svetu EU tako ni meteor, je odlična učna ura za slovenske institucije, v kateri bodo spoznale, kako pomembno je vključevanje za oblikovanje soglasja. Upamo, da se bo to poznalo tudi v domačih procesih odločanja. Zato si lahko samo zaželimo uspešno predsedovanje Svetu EU.

² Več informacij: <https://sloga-platform.org/izdali-bomo-vodic-po-post-cotonoujskem-sporazumu/>.

³ Več informacij: <https://concordeurope.org/2021/05/06/setting-the-highest-standards-for-global-europe-implementation/>.

Novice iz Slovenije in sveta

Poglabljanje revščine in neenakosti v času pandemije covid-19

Mirovni inštitut opozarja, da je Slovenija ena izmed sedmih držav Evropske unije (EU), kjer se je leta 2020 povečala stopnja tveganja revščine v primerjavi z letom 2019. Pod pragom tveganja revščine je živelo 254.000 oseb, kar je 11.000 oseb več kot leta 2019. Mesečni prag tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo je znašal 739 evrov, za štiričlansko gospodinjstvo (dva odrasla in dva otroka, mlajša od 14 let) je znašal 1.551 evrov na mesec in za dvočlansko gospodinjstvo brez otrok 1.108 evrov na mesec. Stopnja tveganja revščine je bila 12,4 % (SURS, 2021). Revščini so najbolj izpostavljeni starejši, zlasti ženske, revni zaposleni, katerih plače so pod eksistenčnim minimumom, brezposelni, mladi in otroci iz revnih družin, enočlanska gospodinjstva ter enostarševska gospodinjstva z vsaj enim vzdrževanim otrokom, med katerimi je 81,3 % materinskih enostarševskih gospodinjstev, še opozarja Mirovni inštitut.

Vir: Mirovni inštitut

Zavod Krog izobražuje in ozavešča o otrokovih pravicah v Egiptu

Zavod Krog v sodelovanju z lokalno partnersko organizacijo S.O.S. Children's Villages v Egiptu že četrto leto zapored izvaja projekt »Ozaveščanje in izobraževanje o otrokovih pravicah v Egiptu«. Nov projekt, ki ga financira Ministrstvo za zunanje zadeve Slovenije, bo s pomočjo priročnika in kartic »Naše pravice« o otrokovih pravicah izobraževal učitelje, starše in več kot 2.000 otrok.

Vir: Zavod Krog

Pandemija je ogrozila napredek na področju enakosti spolov

Izšlo je poročilo Napredek pri ciljih trajnostnega razvoja z vidika spola 2021. Predstavlja najnovejše dokaze o enakosti spolov pri vseh 17 ciljih, ki poudarjajo napredek, dosežen od leta 2015, pa tudi nenehno zaskrbljenost zaradi pandemije covid-19, njen takojšen učinek na dobro počutje žensk in zaskrbljenost zaradi grožnje, ki jo pandemija predstavlja za prihodnje rodove. Poročilo prvič združuje tudi najnovejše podatke za vsak kazalnik v okviru 5. cilja za spremljanje svetovnega in regionalnega napredka pri enakosti spolov.

Vir: UN Women

Imenovani članici Strokovnega sveta za mednarodno razvojno sodelovanje pri MZZ

Minister za zunanje zadeve Anže Logar je izdal sklep o ustanovitvi Strokovnega sveta za mednarodno razvojno sodelovanje Slovenije, ki je posvetovalno telo ministra za zunanje zadeve. Strokovni svet ima 12 članov in članic, med katerimi sta dve predstavnici nevladnih organizacij, in sicer Jana Lampe (Slovenska karitas) in Ana Kalin (Forum za enakopraven razvoj).

Nove Najboljše novice iz sveta

Najboljše novice iz sveta so ponovno izšle v slovenščini. Izdajo časopisa, ki je namenjen ozaveščanju širše javnosti o globalnih izzivih, tudi tokrat koordinira platforma SLOGA. Zgodbe, med njimi tudi tokrat zgodbe projektov slovenskih nevladnih organizacij, nosijo sporočila o številnih prizadevanjih za trajnostno usmerjen svet, ki je vedno bolj povezan in soodvisen. Izdajo novic spremlja tudi posebna spletna stran Najboljših novic iz sveta, ki prinaša še več dobrih novic, tudi v video in avdio formatu. Dobro je, da prebivalci Evropske unije vemo, kaj in v kolikšni meri se je zaradi uradne razvojne pomoči spremenilo na bolje: npr. uporaba alternativnih virov, zmanjševanje izpustov, kmetijstvo, prilagojeno podnebnim spremembam, pozitivne rešitve na področju gospodarstva, daljše življenje.

Darja Bavdaž Kuret imenovana za posebno predstavnico predsednika Generalne skupščine ZN

Predsednik 76. zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov Abdula Šahid je na položaj svoje posebne svetovalke imenoval nekdanjo veleposlanico Slovenije pri Združenih narodih Darjo Bavdaž Kuret. Gre za drugi najvišji položaj slovenskega predstavnika v okviru Združenih narodov, po tem ko je dr. Danilo Türk od leta 2000 do 2005 zasedal položaj pomočnika Generalnega sekretarja za politične zadeve.

NVO pozivajo evropske voditelje: Omogočite cepiva za vse!

V Evropi se vsako sekundo cepi 30 ljudi, hkrati pa je cepljenih le 2 % Afričanov. Skupina evropskih nevladnih organizacij je na voditelje Evropske unije in Velike Britanije naslovila odprto pismo, v katerem se zavzema za to, da bi vsi ljudje imeli enak dostop do cepljenja in da nihče ne bi bil diskriminiran.

Poročilo Svetovne banke napoveduje milijone podnebnih migrantov

Svetovna banka je objavila novo poročilo, ki raziskuje notranje migracije kot posledico podnebnih sprememb. Poročilo vsebuje nove napovedi o notranji mobilnosti, povezani s podnebnimi spremembami v okviru različnih scenarijev. Poročilo opozarja, da bo, v kolikor ne bomo sprejeli hitrih ukrepov za zmanjšanje toplogrednih plinov, do leta 2050 več kot 200 milijonov ljudi prisiljenih zapustiti svoje domove zaradi posledic podnebnih sprememb.

Vir: Svetovna banka

Poročilo Svetovne banke napoveduje milijone podnebnih migrantov

Svetovna banka je objavila novo poročilo, ki raziskuje notranje migracije kot posledico podnebnih sprememb. Poročilo vsebuje nove napovedi o notranji mobilnosti, povezani s podnebnimi spremembami v okviru različnih scenarijev. Poročilo opozarja, da bo, v kolikor ne bomo sprejeli hitrih ukrepov za zmanjšanje toplogrednih plinov, do leta 2050 več kot 200 milijonov ljudi prisiljenih zapustiti svoje domove zaradi posledic podnebnih sprememb.

Vir: Svetovna banka

Afganistan: Negotova prihodnost humanitarnih delavcev in razvojnih projektov

Mednarodne humanitarne organizacije, ki delujejo v Afganistanu, skušajo razumeti nove razmere in se jim prilagajati.

goditi. Čeprav imajo mandat nadaljevati nujno pomoč, je nejasno, ali jo bodo lahko tudi izvajale. To je stvar dogovora s talibani, zlasti pa je odvisno, ali bo njihovo lokalno afganistansko osebje smelo delati oziroma ali bo to za njih varno.

Kot poroča *the New Humanitarian*, pretekle izkušnje s talibani ne navdajajo z optimizmom: v preteklosti so talibani prepovedali žensko osebje, določali so prejemnike pomoči in za dostop do njih zahtevali plačilo »davka«.

Sprememba režima v Kabulu se je zgodila v času večkratnih kriznih razmer v Afganistanu, od množičnega notranjega preseljevanja – vključno z množičnim vračanjem Afganistancev iz Irana – do hude suše in tretjega vala covid-19. Z vojaško ofenzivo talibanov so se potrebe čez noč močno povečale: na desettisoče ljudi je zbežalo z doma, mnogi so se zatekli v Kabul. Poleg tega vlada strah, da bodo talibani tako kot med svojo prvo vladavino preganjali ženske, manjšine in druge.

Vir: the New Humanitarian

Focus o energetske revščini in enakosti spolov

Vse več je dokazov, da energetska revščina nesorazmerno prizadene ženske in gospodinjstva, ki jih vodijo ženske – stanje, ki se med drugim poslabša tudi zaradi starosti, razreda in etničnega porekla. Zato je ključnega pomena, da si podrobneje ogledamo razmerje med energetske revščino in spolom, opozarja Focus, društvo za sonaraven razvoj. Focus je partner projekta *EmpowerMed*, ki med drugim opozarja na potrebo po pravičnem prehodu na trajnostno energijo in nizkoogljično družbo z vidika spola. V projektu *EmpowerMed* so pripravili kratko analizo, ki ponuja vpogled v medsebojno povezanost med spolom in energetske revščino v štirih različnih dimenzijah: fiziološki, zdravstveni, ekonomski in socialni/kulturni. Opozarjajo na nekaj možnih metodologij za vključevanje načela enakosti spolov, ki bi jih lahko uporabili za oblikovanje pristopov k spopadanju z energetske revščino na način, ki je pravičen do spola.

Vir: Društvo Focus

Na predstavah *Climate of Change* več kot 1.700 gledalcev

Zganjali smo cirkus zaradi podnebnih sprememb. Dobesedno. In to uspešno: sporočilo akrobatsko-cirkuške predstave *Climate of Change*, da so podnebne spremembe in z njimi povezane migracije zapleten problem, ki ga je mogoče rešiti le s solidarnostjo, je doseglo več kot 1700 obiskovalk in obiskovalcev.

Dogodek, ki ga je organizirala Platforma SLOGA v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica v okviru Evropske prestolnice kulture – GO! 2025, je pritegnil veliko pozornost ne samo domačinov, ampak prebivalcev iz vse Slovenije, pa tudi iz Gorice in drugih bližnjih italijanskih krajev. Petkov in sobotni nastop cirkusa Magda Clan je bil deležen tudi velike pozornosti tako slovenskih kot italijanskih medijev. Navdušil je preplet akrobatskih elementov, glasbe, igre, koreografije in scenskih premikov.

V času gostovanja torinskega cirkusa Magda Clan so si na trgu Edvarda Kardelja lahko mimoidoči privoščili še brezplačno striženje, toda s frizerske stola niso odšli samo z novo pričesko, ampak tudi bolj ozaveščeni o družbenih posledicah podnebnih sprememb. Na dogajanje na travniku pred občinsko stavbo pa so po vsem mestu s svojo simpatično pojavo in akrobatskimi spretnostmi opozarjali članici Cirkokroga. Novo Gorico bo na gostovanje projekta *Climate of Change* spominjal grafit, narejen iz mahu.

Evropska humanitarna pomoč – novi izzivi, ista načela

Janez Lenarčič

evropski komisar za krizno upravljanje

Bruselj, september 2021

Evropska unija (EU) je skupaj z državami članicami že leta vodilna svetovna donatorka humanitarne pomoči. Vendar se na področju evropske humanitarne pomoči danes soočamo z ogromnim nizom izzivov. Ob tem, da smo bili v zadnjem desetletju priča zaskrbljujočemu povečanju obsega in intenzivnosti humanitarnih kriz po vsem svetu, je pandemija covid-19 dramatično še poslabšala humanitarne razmere za milijone ljudi. V skladu s temeljnimi vrednotami EU mora EU kot odgovorni globalni akter prevzeti svoj del odgovornosti in izkazati solidarnost.

Predvsem zato ker so humanitarne potrebe višje kot kadarkoli prej. Še vedno jih v veliki meri povzroča vse več državljskih konfliktov. Toda humanitarne razmere se vse bolj slabšajo tudi zaradi posledic podnebnih sprememb, degradacije okolja, rasti prebivalstva in neuspešnega upravljanja. Poleg oteževalnih vplivov pandemije so dodatno zaskrbljujoče napovedi, da bodo potrebe naraščale še naprej.

Čeprav je v zadnjih letih nekaj donatorjev znatno povečalo svojo pomoč, se vrzel med potrebami in razpoložljivimi sredstvi povečuje in bo verjetno še naraščala. Poleg tega se globalno humanitarno financiranje žal še naprej močno opira na omejeno število donatorjev. Leta 2020 je prvih deset donatorjev zagotavljalo 83 % zabeleženih sredstev. To ni vzdržno.

Poleg tega so huje kot kadarkoli prej ogrožene temeljne norme in humanitarna načela, zaradi česar je zagotavljanje pomoči še težje in bolj nevarno, pogosto z jasnimi in neposrednimi kršitvami mednarodnega humanitarnega prava.

Za naslavljanje naštetih izzivov bo morala Unija svojemu humanitarnemu udejstvovanju zagotoviti nov zagon. Evropska komisija je zato marca letos sprejela ustrezno prenovljeno strateško vizijo.¹ Njen namen je krepitev humanitarnega delovanja EU v svetu in demonstriranje vodilne humanitarne vloge skupaj z državami članicami ter z našimi raznolikimi humanitarnimi partnerji in drugimi donatorji.

V ta namen ostajajo tudi v prihodnje ključna preizkušena humanitarna načela – človečnost, nevtralnost, nepristranskost in neodvisnost. Prav tako ostaja močan element humanitarne pomoči EU nadaljnja integracija dejavnosti za zaščito ljudi, ujetih v kriznih razmerah. In ne nazadnje, z našim humanitarnim delovanjem bomo tudi v bodoče prispevali k učinkovitemu multilateralizmu, vključno z zanašanjem na močno mrežo raznolikih partnerjev. Ta obsega nevladne organizacije, agencije Združenih narodov, sklade, programe in druge mednarodne organizacije. Sodelovanje s temi raznolikimi partnerji je za globalno donatorico, kot je EU, bistvenega pomena za doseg sprememb na terenu.

V tej luči smo zato predlagali niz osrednjih ukrepov: od prizadevanj za učinkovitejšo in prožnejšo uporabo virov, do pripravljenosti na dogodke, kjer lahko sami kot EU naredimo več z neposredno mobilizacijo dodatnih evropskih zmogljivosti za zapolnitev vrzeli v primerih, ko ni mogoč odziv s

strani tradicionalnih partnerjev. Na podlagi nedavnih izkušenj s humanitarnim zračnim mostom EU – operacija, ki smo jo vzpostavili ob izbruhu pandemije, ko so bila letala po vsem svetu prizemljena – bomo vzpostavili novo *Evropsko zmogljivost za humanitarni odziv*. Ta bo Uniji in njenim državam članicam skupaj z našimi izvedbenimi partnerji, vključno z nevladnimi organizacijami, omogočala, da bomo lahko humanitarno pomoč dostavili hitro in učinkovito.

Humanitarna pomoč sama pa ne more uspešno nasloviti kompleksnih vzrokov konfliktov in drugih kriz. Iz tega razloga smo predlagali tudi korake za okrepitev odziva EU na vse številčnejše dolgotrajne in t. i. pozabljene krize. To lahko naredimo bolje v tesnem sodelovanju z razvojniki in mirovniškimi deležniki. S takšnimi sinergijami se bomo lahko tudi bolj osredotočili na podnebne vplive. Poleg tega predlagamo konkretne korake, kako zagotavljanje doslednega spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava umestiti v jedro širšega zunanjega delovanja EU. Predlagamo tudi ukrepe za širitev donatorske baze tako v Evropi kot zunaj nje, vključno z obsežnejšim vključevanjem zasebnega sektorja.

Ne nazadnje pa smo s prenovljeno strateško vizijo začrtali načine za nadaljnjo krepitev sodelovanja in vodilne vloge EU pri zagotavljanju humanitarne pomoči po svetu, in sicer z delovanjem v duhu »ekipe Evropa« (*Team Europe*) ter s stalno konsolidacijo naših stališč na mednarodni in multilateralni ravni.

V tej luči bomo z Evropskim humanitarnim forumom, ki bo prvič potekal januarja prihodnje leto, vzpostavili vključujočo platformo za strateške in odprte razprave med vsemi zainteresiranimi deležniki, tj. med političnimi odločevalci EU in širšo mednarodno humanitarno skupnostjo, vključno z vami, našimi partnerji.

Ob upoštevanju navedenega sem trdno prepričan, da mora EU – z zagovarjanjem svojega načelnega, vključujočega in kolektivnega pristopa – še okrepiti svojo zgledno vodilno humanitarno vlogo v svetu.

¹ Dostopno na: <https://ec.europa.eu/echo/files/aid/hacommunication2021.pdf>.

Slovenski poslanki in poslanci v Evropskem parlamentu o razvojnih in humanitarnih izzivih

Slovenske poslanke in poslance v Evropskem parlamentu smo povabili k razmisleku o izhodiščnih vprašanjih:

EU in države članice so se s sprejemom Agende za trajnostni razvoj do leta 2030 zavezale k uravnoteženemu globalnemu razvoju. Kateri so ključni razvojni in humanitarni iz-

zivi, ki jih mora EU v času slovenskega predsedovanja Svetu EU prednostno naslavljal, da krepi svojo vlogo močnega globalnega akterja in hkrati zagotavlja polno uresničevanje Agende 2030 znotraj EU? Kakšne priložnosti prinaša predsedovanje Svetu EU Sloveniji?

Objavljamo njihove prejete odzive.

Dr. Milan Brglez

poslanec v Evropskem parlamentu ▼ ▼ ▼

Prispevek nastaja v času poletnega premora, v katerem tudi poslanke in poslanci Evropskega parlamenta izkoristimo priložnost, da za nekaj časa »izstopimo« iz kolesja političnega vsakdana in posvetimo več časa širšemu razmisleku o aktualnih izzivih ter kako pristopiti k njim.

Moje dneve tako zaznamuje predvsem skrb glede pandemije ter posledic podnebnih sprememb. Napovedi glede obeh so ta trenutek pesimistične. Z velikimi napori znanstvenikov, ki so bili podprti z evropskimi sredstvi, imamo na voljo cepivo proti covid-19, ki v spopadanju s pandemijo, žal, ne dosega popolne učinkovitosti, tudi zaradi nedostopnosti cepiva v državah v razvoju in v najmanj razvitih državah, medtem ko je pri delu populacije v EU težava odpor do cepljenja. Dostopnost cepiv ter osveščanje in spodbujanje ljudi k cepljenju v prav vseh regijah sveta so ključni za zaustavitev pandemije. Že dlje časa je vsem jasno, da potrebujemo globalni odgovor na podnebne spremembe. Zadnje poročilo Mednarodnega panela za podnebne spremembe (IPCC) je glasen alarm evropski in svetovni politiki, da se čas za ukrepanje izteka. Že do leta 2030 bi se lahko ozračje zaradi človeške dejavnosti ogrelo za 1,5 stopinje v primerjavi s predindustrijsko dobo, kar bo vodilo v pojave, ki bodo ogrozili številne kraje in milijone prebivalcev našega planeta.

Pandemija ter vse bolj katastrofalne posledice podnebnih sprememb so zgolj okrepili humanitarne in razvojne potrebe, a, žal, sočasno tudi priškrnili človeške in materialne vire ter ošibili elan za njihovo naslavljanje. EU se mora kljub temu še naprej hitro in učinkovito odzivati na vse nujne humanitarne potrebe, izhajajoče iz notranjih in mednarodnih konfliktov, migracij in notranjega razseljevanja, naravnih in drugih nesreč skladno z načeli človečnosti, nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti. V tej luči pozdravljam sklepe Sveta o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu »Humanitarne dejavnosti EU: novi izzivi, enaka načela«, ki so bili sprejeti letošnjega maja, saj potrjujejo zavezanost EU humanitarni pomoči skladno s prej omenjenimi načeli ter s partnerstvi na multilateralni, regionalni ter lokalni ravni. Omenjeni sklepi so dobra popotnica slovenskemu predsedovanju Svetu EU, ki naši državi ponuja možnost, da se zavzame za krepitev sistema humanitarne pomoči ter boljšo povezanost z drugimi politikami EU. Pri izvajanju humanitarne pomoči EU je posebnega pomena civilna zaščita. Slovenija se lahko pohvali z izjemnim sistemom civilne zaščite ter usposobljenostjo in požrtvo-

valnostjo vseh, ki v njej sodelujejo, ter ponudi neprecenljivo znanje in izkušnje EU ter drugim državam članicam.

Ob povedanem pa me skrbi še nekaj: kontekst pandemije ter podnebnih sprememb nas odmikata od ciljev Agende 2030. To je nevarna pot, ki lahko pripelje do tega, da bomo kmalu govorili o izgubljenem desetletju. Želim si, da ne bi bilo tako, prav tako pa si želim, da bi se Slovenija, ki ambicioznost lahko črpa od naših športnic in športnikov, zavzela za korenite spremembe pri notranjem ustroju in zunanjem delovanju EU. Za odprto, pravično in trajnostno Evropo v svetu. Za zeleni in digitalni prehod v vključujočo in socialno pravičnejšo družbo tako doma kot v državah in regijah, v katere EU usmerja svojo razvojno in humanitarno pomoč. ●

Foto: osebni arhiv poslanca

Tanja Fajon

poslanka v Evropskem parlamentu ▼ ▼ ▼

Prepričana sem, da je zavedanje, da se danes soočamo z izjemni izzivi, močno prisotno in nujno potrebno. Še bolj pomembna pa sta njegovo ponotranjenje in akcija: spremembe za boljše, odprto, bolj zeleno, zdravo, socialno pravičnejšo, odpornejšo in trajnostno družbo. Za prijaznejši svet. Začne se pri posamezniku, a brez iskrene volje političnih odločevalcev za sprejemanje politik, ki vodijo k trajnostnemu razvoju, ohranjamo nevarni *status quo*.

Zelo dobro se spominjam sprejetja Agende za trajnostni razvoj pod okriljem Organizacije združenih narodov pred šestimi leti, ki si s konkretnimi cilji prizadeva za njeno uresničitev in izkoreninjenje svetovne revščine do leta 2030. Evropska unija in njeni voditelji so z velikim entuziazmom in resnostjo pristopili k strateškemu izvajanju Agende. Kljub optimizmu in pričakovanjem pa se je ravnotežje med tremi razsežnostmi trajnostnega razvoja – gospodarstvom, družbo in okoljem – ki ga danes še kako potrebujemo, konkretno zamajalo, do neke mere celo porušilo. Uresničevanje zapisanih prioritet na področju človekovega dostojanstva, regionalne in svetovne stabilnosti, zdravega planeta, pravične in odporne družbe ter uspešnega gospodarstva so med drugim otežile hude (svetovne) krize in porast nevarnih, skrajnih politik. Unijo in njene države članice je leta 2015 zajel migrantski val, na katerega stara celina ni bila dobro pripravljena in ki ostaja trd oreh na evropskem političnem parketu, nekaj let kasneje pa nas je nenadoma doletela nepredstavljiva in grozljiva pandemija covid-19. Bitka z virusom in njegovimi dolgotrajnimi gospodarskimi posledicami še zdaleč ni končana, pri tem pa nikakor ne gre zanemariti tudi mentalnih stisk ljudi in stanja duha družbe. Na drugi strani nas pred našim ekscesivnim načinom življenja vedno resneje svari narava. Planet se nevarno segreva in ukrepati je treba zdaj!

Poleg kriz je s sovražno, nestrpno, razdirajočo in sprevrženo retoriko danes onesnaženo tudi naše politično in družbeno ozračje. Priča smo vse preveč zdrsom stanja demokracije. Poglejmo Madžarsko in Poljsko, na žalost se ob njun bok vedno pogosteje postavlja tudi Slovenija. In to je nedopustno. Prav v času, ko predsedujemo Svetu EU, naj bi bila država tista, ki s svojim zgledom drži ogledalo ostalim in ne obratno. A vendar je čutiti naraščajoče nezadovoljstvo ljudi do politik, ki jih vodijo skrajne vlade, in to me navdaja z upanjem. Prebujata se optimizem in samoiniciativnost državljanov za boljši

jutri in za trajnostne politike. V času našega predsedovanja je poleg vseobsegajočega boja s pandemijo ključno zavzemanje za implementacijo nedavno predstavljenega Evropskega zelenega dogovora. V naslednjih 30 letih moramo zagotoviti ogledno nevtralnost Unije, trajnostno kmetovanje in oživiti naš ekosistem. Nujno je začeti tudi z izjemno pomembno razpravo za oblikovanje skupnega pristopa, kako narediti Evropo odpornejšo in varnejšo pred naravnimi katastrofami, zato tu pozdravljam vsakršna prizadevanja.

Ostajam optimistka, da bo človeštvu uspelo. Da bo prevladal razum, saj je naša prihodnost odvisna od doseganja vseh ciljev Agende za trajnostni razvoj. Časa za napake ni več. ●

Dr. Klemen Grošelj

poslanec v Evropskem parlamentu ▼ ▼ ▼

Izzivi doseganja Agende 2030 – Agenda 2030 kot niz ambicioznih ciljev in hkrati del širšega nabora globalnega trajnostnega razvoja človeštva v okviru Organizacije združenih narodov (OZN) se v sodobnem svetu, katerega zaznamujeta krepitev tekmovanja velikih globalnih sil in pandemija covid-19, na poti svojega uresničevanja sooča z mnogimi izzivi. Kot ključna cilja lahko opredelimo izkoreninjenje revščine in doseganje globalnega trajnostnega razvoja, vezanega na soočanje s podnebnimi spremembami. EU v okviru svojih politik NDICI (*Neighbourhood, Development and International Co-operation Instrument*) namenja tem ciljem preko 79 milijard evrov sredstev, ki pa bodo svoj namen dosegla samo, če bodo

porabljena ciljno in predvsem v dobrobit ljudi v ciljnih državah. Največji izziv, s katerim se pri tem soočamo, je gotovo kako zagotoviti, da ta sredstva ne bodo porabljena za kratkoročne geopolitične cilje ohranjanja obstoječega *statusa quo*, ampak za celovito doseganje v Agendi 2030 in v programskem okviru NDICI postavljenih ciljev. Sam v tem vidim ključno vlogo predvsem nevladnega sektorja in civilnodružbenih organizacij, ki lahko ob ustrezni podpori Evropske službe za zunanje delovanje (*European External Action Service* – EEAS) in diplomatske mreže ter mreže razvojnih agencij držav članic najučinkoviteje zagotovijo ustrezno in ciljno oziroma namensko porabo teh sredstev in doseganje zastavljenih ciljev. S takšnim meha-

nizmom t. i. mehke moči lahko EU doseže postavljene razvojne cilje na globalni ravni in se uveljavi kot globalni razvojni akter. EU se zaradi svoje institucionalne strukture vsaj še nekaj časa ne more uveljaviti kot globalni akter v klasičnem pomenu besede, vezane na globalno ravnotežje sil. Zato je naveden pristop, temelječ na razvojni pomoči in delu nevladnega sektorja, pot, po kateri lahko EU uresničuje in poveže svoje ambiciozne zunanje politične in razvojne ambicije. Glede na aktualne izkušnje pa je to tudi edina pot, saj so se klasične intervencije izkazale kot, milo rečeno, dvomljivo uspešne metode.

Kaj lahko glede na to stori aktualno slovensko predsedstvo? Glede na to, da je okvir o NDICI dosežen, je lahko velika priložnost za Slovenijo, da skupaj z institucijami EU in državami članicami EU oblikuje operativni okvir doseganja zastavljenih ciljev, da bodo ti skladni z razvojnimi cilji, zapisanimi v Agendi 2030. To bo zelo velik izziv, saj so več kot očitne želje, da se ta sredstva namenijo predvsem za doseganje kratkoročnih geopolitičnih ciljev na škodo dolgoročnih trajnostnih razvojnih ciljev, ki paradoksalno, a dokazano prispevajo več k strateškim ciljem, ki jih zasleduje EU, kot pa *ad hoc* geopolitični cilji. Če bo slovensko predsedstvo zmoglo to doseči, četudi v omejenem obsegu, bomo to lahko šteli za pomemben uspeh. Glede na izjave najvišjih predstavnikov aktualne vlade pa sem tozadevno precejšen pesimist. ●

Romana Tomc

poslanica v Evropskem parlamentu ▼ ▼ ▼

Cilji trajnostnega razvoja so izjemno pomembna zaveza in kljub temu, da je do tega dogovora prišlo še pred aktualno pandemijo covid-19, je danes, ko se po pandemiji počasi postavljamo nazaj na svoje noge, postalo še očitnejše, da mora Evropa postati bolj trajnostna in odporna na krize, tako zdravstvene, gospodarske, socialne, kot tudi podnebne.

Boj proti revščini in socialni izključenosti, gospodarska rast in trajnostni razvoj so med seboj neizbežno povezane sestavine. Teh izzivov države članice tako tesno povezane skupnosti, kot je Evropska unija, ne morejo naslavljaljati same. Prav tako ni dovolj, če se proti tem izzivom bori le sama Unija. Evropska unija je bila v preteklosti največja donatorka svetovne humanitarne in druge pomoči in kljub krizam, ki jo pretresajo, to tudi ostaja. Vemo, da lahko v boju proti največjim izzivom zmagamo le skupaj.

Seveda pa Evropa ne more pomagati drugim, če najprej na pomoč ne priskoči svojim državam članicam. Korona kriza nas je močno prizadela, posledice bomo čutili še kar nekaj časa. Slovenija se bo kot predsedujoča Svetu Evropske unije zato v tem pomembnem obdobju pokrizne obnove zavzemala predvsem za izvajanje zavez Načrta za spodbujanje okrevanja Evropske unije NextGeneration EU in novega večletnega finančnega načrta za trajnostno obnovo gospodarstva Evropske unije in njenih držav članic ob hkratnem upoštevanju dogovorov boja proti podnebnim spremembam in boja proti revščini in socialni izključenosti.

Slovenija bo kot predsedujoča Svetu EU usklajevala in usmerjala države k izvajanju ciljev, ki so jih zapisale v svoje nacionalne reformne načrte obnove. V prvem mesecu našega predsedovanja so bili prvi predloženi načrti že potrjeni, med njimi tudi slovenski. Tako so države članice lahko začele z uresničevanjem ciljev: pomagati gospodarstvu, da po pandemiji covid-19 ponovno zadihaja, s sprejemanjem ustreznih reform zagotoviti pravičnejše socialno okolje, pomagati nacionalnim zdravstvenim sistemom, kot tudi sprejeti potrebne spremembe in ukrepe za doseganje ciljev Evropskega ze-

lenega dogovora. Pokrizna obnova Evropske unije bo tako potekala v luči boja proti podnebnim spremembam ob upoštevanju dveh dejstev, in sicer prvič, da tudi gospodarstvo potrebuje svoj čas, da se prilagodi spremembam, in drugič, da ta trajnostni prehod ne bo povzročil dodatnih bremen najbolj deprivilegiranim.

Tako pomembne spremembe, kot čakajo Evropsko unijo v času pokrizne obnove, se ne dogajajo čez noč. Niti ne v šestih mesecih, kolikor bo trajalo slovensko predsedovanje. A ne glede na to, kdo Uniji predseduje, bodo zaveze ostale enake:

Dr. Milan Zver

poslanec v Evropskem parlamentu ▼ ▼ ▼

1. julija 2021 je Slovenija drugič v svoji zgodovini prevzela predsedovanje Svetu EU. Zadnje leto in pol življenje v Sloveniji, EU in svetu kroji pandemija koronavirusa, ki je v prvem spomladanskem valu leta 2020 pokazala precejšnje število šibkosti evropske povezave, pokazala pa tudi izjemno veliko prednosti, ko so države začele sodelovati. Evropski voditelji in voditeljice so se v času koronakrize dokaj hitro pričeli zavedati, da je treba izzive, ki so pred posameznimi državami članicami, naslavljati skupaj in da morajo tematike, ki doslej še niso bile celovito naslovljene, kot je socialna, zdravstvena in digitalna unija, v razpravah dobiti pospešek, enako tudi uresničevanje in implementacija potrebnega zakonodajnega okvira.

Agenda 2030, ki je nastala pred pandemijo, ki nam trenutno vsem kroji življenje, in ki jo je leta 2015 sprejelo vseh 193 držav članic Organizacije združenih narodov, pa naslavlja izzive, ki prav tako ne smejo biti zanemarjeni, ne glede na to, v kakšni zdravstveni, ekonomski ali socialni krizi se nahajamo. Agenda za trajnostni razvoj si namreč prizadeva do leta 2030 doseči zavezo izkoreninjenja revščine, boja proti neenakostim in krivicam ter varstva našega planeta na petih ključnih področjih, ki so: ljudje, planet, napredek, mir ter partnerstvo. Njen cilj je zgraditi svet, v katerem vsi ljudje živijo v blaginji ob upoštevanju planetarnih omejitev. Temelji na vladavini prava ter človekovih pravicah, obenem pa uvaja načelo, da nikogar ne pustimo ob strani. Gre torej za cilje, ki morajo biti v središču delovanja EU in njenih institucij.

Kako bo te izzive naslavljalo slovensko predsedstvo?

Prednostne naloge slovenskega predsedovanja so predvsem okrevanje in odpornost EU ter vzpostavitev strateško avtonomne Unije. EU že z načrtom za okrevanje in odpornost intenzivno naslavlja digitalni in zeleni prehod ter dvig varnosti in odpornosti zaveznitva pred mnogimi predvidljivimi in nepredvidljivimi nevarnostmi. Slovenija bo v tem delu prispevala k oblikovanju in dograditvi načrtov in instrumentov za odpornost Unije proti pandemijam in kibernetiskim napadom, pri čemer je prav priprava strateškega načrta na ravni EU proti kibernetiskim napadom slovenski predlog, ki je bil široko sprejet.

Slovenska vlada se zaveda, da mora okrevanje EU po pandemiji temeljiti na digitalnem, zelenem in pravičnem prehodu, ob tem pa se zaveda tudi planetarnih omejitev, ki jih omenja tudi Agenda 2030. Ob tem nihče ne sme ostati zadaj. Kako pomembno je področje digitalizacije za aktualno vlado, pove tudi podatek, da se je vlada odločila za oblikovanje samostojnega ministrstva brez listnice, katerega cilj je doseči, da bo Slovenija na indeksu digitalno preobraženih držav v samem vrhu evropskih lestvic.

Ena od prioritete slovenskega predsedovanja je tudi Unija evropskega načina življenja, vladavine prava in enakih meril za vse, kjer je poseben poudarek na tem, da si želimo unijo uravnoteženih pravic in odgovornosti, močne zaščite človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kamor sodi tudi pravica do svobode izražanja. Slovenska vlada se zaveda, da so pravna država in spoštovanje človekovih pravic in svoboščin ter človekovega dostojanstva temelji vsake demokratične družbe. Tudi slovenski premier Janez Janša je že izpostavil, da je, ko govorimo o vprašanjih vladavine prava in pravosodja pri nas, bistvena

z ohranjanjem stabilnega evropskega gospodarstva ohranjanje moči in vpliva v svetu. Le notranje stabilna evropska skupnost bo lahko svoj vpliv širila tudi nazven, na območja, kjer je pomoč prav tako zelo potrebna. ●

težava v tem, da se je skozi tranzicijo vzpostavil sistem prvo-razrednih in drugorazrednih državljanov ter sistem ščitenja privilegijev elit, pri čemer sodstvo, na žalost, igra pomembno vlogo. Vzpostavitev enakosti pred zakonom je absolutni pogoj za normalno delovanje demokratične države in za vzpostavitev temeljev vladavine prava. Ob razpravi o evropski prihodnosti, ki bo se bo odvijala v okviru Konference o evropski prihodnosti, bo vladavina prava zagotovo ena od pomembnejših tem. Na spoštovanju vladavine prava namreč Evropa stoji ali pade.

Prioriteta slovenskega predsedovanja je tudi verodostojna in varna EU, ki je sposobna zagotavljati varnost in stabilnost tudi v svoji sosesčini. V tem pogledu je za slovensko vlado izjemnega pomena regija Zahodnega Balkana, predvsem v kontekstu širitve EU. Dejstvo, da je EU v zadnjih letih po brexitu doživela krnitev za eno državo članico, pri tem pa ni prišlo do nobene širitve, je treba spremeniti. Namreč v desetletju brez širitve EU smo jasno ugotovili, da če se EU ne širi, potem se bo na naše območje svobode, miru in pravičnosti želel širiti kdo drug. Tudi zato bo Slovenija v oktobru gostila vrh EU – Zahodni Balkan, na katerem bo, upamo, storjenih več korakov naprej iz časa konference v Solunu leta 2003, ko so bile sprejete prve konkretne odločitve glede širitve EU na Zahodni Balkan.

Ustanovni očetje EU so si želeli Evropo, ki bo cela, svobodna in v miru s seboj in drugimi celinami. Če Agenda 2030 preberemo med vrsticami, si enako želijo tudi njeni podpisniki. Evropa mora biti sposobna, da prostor svobode in visokih standardov varovanja človekovih pravic ter temeljnih svoboščin širi tudi na sosedstvo, kajti širši in večji, kot bo ta prostor, bolj bomo vsi skupaj varni in večje bo blagostanje nas vseh. Tudi v tej luči slovensko predsedstvo posveča ustrezno pozornost varovanju zunanjih meja ter jasnim razmejitvam med zakonitimi in nezakonitimi migracijami.

Nalog, priložnosti in izzivov v času drugega slovenskega predsedovanja Svetu EU je torej veliko. Tako kot smo v času prvega predsedovanja prejeli čestitke za premike, ki smo jih naredili, verjamem, da bo enako tudi konec tega leta. Trdo delo bo prineslo rezultate in zagotovo tudi ustrezne odgovore v skladu z vrednotami, ki jih v Evropi živimo. To je namreč predpogoj, da Unija ponovno zaživi kot globalni akter. ●

Foto: Veronika Savnik

»Slovenija se zavzema za sodelovanje civilne družbe v času predsedovanja«

Kakšne so prioritete slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči? Igor Jukič, v. d. generalnega direktorja Direktorata za multilateralo in razvojno sodelovanje na Ministrstvu za zunanje zadeve, o nekaterih poudarkih, kot so priprave na vrh AU-EU, izvajanje uredbe NDICI – Globalna Evropa in prizadevanja za uresničitev agende 2030. Intervju sta 21. julija opravila direktor Albin Keuc in Romana Dobnikar Šeruga s Platforme SLOGA.

Na kakšen način bo Slovenija omogočila in okrepila glas afriške in evropske civilne družbe v procesu partnerstva med EU in Afriko pri oblikovanju srečanja na vrhu, ki bo spomladi 2022? Kakšno vlogo bo imela Slovenija pri izvajanju pripravljanih srečanj za vrh AU-EU?

Ministrsko srečanje bo predvidoma potekalo oktobra, vrh AU-EU pa predvidoma v prvem četrtletju 2022. Ključno pristojnost pri organizaciji vrhov ima predsednik Evropskega sveta, velik del priprav pa bo potekal že v času slovenskega predsedovanja.

Da bi ohranili odnose visoko na agendi, je načrtovano, da bi pred ministrskim srečanjem potekal tudi t. i. »mini« vrh AU-EU. Slovenija bo poskrbela, da bo tematika Afrike redno na dnevnem redu Delovne skupine Sveta za razvojno sodelovanje in mednarodna partnerstva (CODEV-PI).

Slovenija prepoznava vlogo civilne družbe v partnerstvu AU-EU; njen prispevek je pomemben tudi pri pripravah na prihodnji vrh AU-EU. Na vrhu v Abidjanu (2017) je Slovenija

v svojo delegacijo med redkimi državami vključila tudi predstavnik civilne družbe.

V novem Post-Cotonoujskem sporazumu niso najbolj jasni mehanizmi sodelovanja civilne družbe. Ali si bo slovensko predsedovanje prizadevalo za posvetovanje s civilno družbo o konkretnih mehanizmih za sodelovanje v izvajanju sporazuma? In če da, ali bi bilo predsedovanje pripravljeno gostiti takšno posvetovanje npr. s platformo SLOGA in evropskim združenjem CONCORD?

Slovenija si je že v času oblikovanja pogajalskega mandata EU za nov sporazum kot tudi med pogajanji za nov sporazum med EU in državami Afrike, Karibov in Pacifika (AKP) prizadevala za krepitev sodelovanja s civilno družbo in za partnerstvo različnih deležnikov (»multi-stakeholders partnership«).

Nov sporazum predstavlja enega izmed ključnih dosjejev slovenskega predsedovanja na področju razvojnega sodelovanja.

Med predsedovanjem Slovenija zagovarja pomen sodelovanja civilne družbe. Delovna skupina Sveta za AKP bo pri točki o partnerskih dialogih gostila CONCORD. S tem bo civilna družba vključena v razpravo o mehanizmi sodelovanja. Trenutno se kot predsedujoči Svetu ukvarjamo predvsem z vprašanjem pravne narave novega sporazuma in ostalimi internimi postopki pred podpisom, ki je predviden v prvi polovici 2022.

Bo instrument NDICI – Globalna Evropa ključni vir financiranja dejavnosti v AKP državah?

Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI – Globalna Evropa) bo kot nov in celovit instrument zunanje politike EU ključni vir financiranja v državah AKP. S tega vidika bo nadomestil dosedanje financiranje iz proračunskega Evropskega razvojnega sklada (EDF), ki je bil v prejšnjem večletnem finančnem okviru glavni instrument za financiranje in izvajanje aktivnosti na tem geografskem območju.

Instrument NDICI – Global Europe oz. Globalna Evropa prinaša povsem nov instrument in nov okvir delovanja EU na področju razvoja. Kateri so največji izzivi v prihodnjih mesecih in čemu bo Slovenija dajala prednost?

Pomembnost tega obsežnega in celovitega instrumenta presega razvojni kontekst in predstavlja enega od glavnih orodij EU za izvajanje skupne zunanje politike.

NDICI zaobjema praktično ves svet, z izjemo Zahodnega Balkana, ki se obravnava v okviru posebnega instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III).

V času predsedovanja si Slovenija prizadeva zagotoviti vse potrebno za implementacijo uredbe NDICI – Globalna Evropa. Pri tem si prizadevamo za ustrezno ravnotežje med institucijami. Slovenija namerava združiti geografski in horizontalni pristop ter zagotoviti ustrezno pozornost procesu programiranja.

Kako lahko civilna družba podpre vključujoče procese programiranja instrumenta v partnerskih državah?

Proces programiranja je v polnem teku, strateški dokumenti s partnerskimi državami bodo sprejeti do konca tega leta.

Civilna družba je pomemben deležnik v celotnem procesu tako programiranja instrumenta v partnerskih državah kot izvajanja razvojnih aktivnosti EU. Izkušnje in znanje, ki jih ima civilna družba in nevladne organizacije na terenu, so relevantne, zato je pomembno zagovarjanje vključujočega pristopa.

Slovenija se je za tak pristop konsistentno zavzemala v času pogajanj o novem instrumentu NDICI – Globalna Evropa. Nadaljujemo z aktivnostmi, ki sta jih v času njunega predsedovanja zastavili že Nemčija in Portugalska. Programiranje je proces, ki se primarno odvija na terenu, vodilno vlogo pa imajo Evropska komisija in delegacije EU v partnerskih državah, kot tudi razvojne agencije in finančne institucije. Slovenija si prizadeva za transparenten in vključujoč način dela, ki enakopravno vključuje vse države članice, njihove razvojne agencije oz. izvedbene ustanove ter civilno družbo.

V zadnjih mesecih se države članice EU skupaj s prioritarnimi partnerskimi državami pospešeno posvečajo posebnim iniciativam, v katerih načrtujejo biti aktivne v okviru Team Europe Initiative (TEI). Samo Nemčija je že identificirala preko 70 različnih pobud v sodelovanju s partnerskimi državami. Kaj na temu področju načrtuje Slovenija? Čemu bo dajala prednost in kje?

Pomemben del programiranja je tudi pristop *Team Europe* (TE), ki bo pripomogel k spodbujanju vrednot in interesov EU ter k povečanju prepoznavnosti in učinkovitosti ukrepov in politik EU.

Slovenija se zanima za projekte v Latinski Ameriki, zlasti za tiste, ki so povezani z zelenim prehodom in uresničevanjem Agende 2030. Obenem aktivno preučujemo možnosti sodelovanja v pobudah TE. Trenutno poteka identifikacija potencialnih projektov na temo vode in čebel.

Podpiramo potencial za boljše skupno delovanje ter večji učinek in vidnost delovanja EU v partnerskih državah. V vsebinskem smislu posebno pozornost namenjamo presečnim temam, kot so enakost spolov, zaradi učinkov pandemije pa tudi globalnemu zdravju in prehranski varnosti. Med modalitetami izvajanja pozdravljamo sistematično uporabo tehnične pomoči, tudi po pobudi za vzpostavitev enotnega portala tehnične pomoči EU.

Kakšni so načrti slovenskega predsedovanja na področju človekovega razvoja?

Slovensko predsedovanje temo obravnava v kontekstu okrevanja po pandemiji covid-19. Ključni izziv ostaja, kako lahko EU podpira zeleno okrevanje v partnerskih državah in hkrati zagotavlja merljiv vpliv na človekov razvoj z izgradnjo pravičnejših in odpornejših družb.

Kaj lahko kot civilna družba pričakujemo od slovenskega predsedovanja na temo "Working Better Together"?

Slovenija tradicionalno zagovarja pomembnost dialoga z vsemi ustreznimi deležniki (*»multi-stakeholder approach«*). To je še toliko pomembnejše v aktualnem obdobju programiranja sredstev EU, ki poteka primarno na terenu z vodilno vlogo delegacij EU.

V času predsedovanja Portugalske je Svet EU sprejel sklepe glede implementacije 17 ciljev trajnostnega razvoja. Kaj bodo naslednji koraki Sveta (v času slovenskega predsedovanja) za uresničitev teh sklepov?

S tega vidika so pomembni sklepi Sveta na temo Evropske finančne arhitekture za razvoj (EFAD), ki so bili potrjeni na Sve-

tu EU za ekonomske in finančne zadeve (ECOFIN). Tematika finančne arhitekture za implementacijo ciljev trajnostnega razvoja je integralno vključena v delo slovenskega predsedovanja in vključuje redne predstavitve tako Evropske investicijske banke (EIB) kot Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD). Pomembno je, da sklepi izrecno govorijo o vključevanju manjših finančnih institucij v skupno razvojno delo EU.

Enakost spolov je prioriteta mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Slovenije, tudi EU in države članice so zavezane opolnomočenju žensk in deklic ter krepitvi enakosti spolov in enakih možnosti. Vendar med državami članicami prihaja do nesoglasij, kar ogroža napredek pri uresničevanju 5. cilja trajnostnega razvoja, in to v letu, ko je že zdravstvena kriza zaradi covid-19 izpostavila nesorazmeren vpliv na ženske in ogroža doseganje ciljev trajnostnega razvoja. Na kakšen način si bo Slovenija prizadevala za vključujočo implementacijo GAPIII?

Enakost spolov kot tudi družbeno in gospodarsko opolnomočenje žensk je presečna prioriteta Delovne skupine CODEV-PI in Delovne skupine za humanitarne pomoči in pomoč v hrani (COHAF) in je prav tako prioriteta Evropske komisije (Strategija EU za enakost spolov) ter njenega razvojnega sodelovanja. Evropska komisija je 25. novembra 2020 objavila tretji Akcijski načrt EU za enakost spolov (GAP III). Slovenija je podprla sklepe predsedstva o GAP III.

Na operativni ravni so slovenska veleposlaništva prejela navodilo, da sodelujejo z delegacijami EU v partnerskih državah pri skupni pripravi izvedbenih načrtov za GAP III v posameznih partnerskih državah.

GAP III spodbuja transformativni in medsektorski pristop ter predvideva vključevanje vidika enakosti spolov v vse politike in ukrepe. Cilj GAP III je odpraviti strukturne vzroke za neenakost spolov in diskriminacijo na podlagi spola.

Kakšni so načrti slovenskega predsedovanja Svetu EU glede skladnosti politik trajnostnega razvoja (PCSD) in akcijskega načrta socialne ekonomije?

V okviru predsedovanja Svetu EU Slovenija to tematiko vključuje v delo delovnih skupin tudi s predstavitvami nevladnih organizacij v Delovni skupini CODEV-PI.

Načrti Slovenije glede skladnosti politik za trajnostni razvoj (PCSD) na nacionalni ravni vključujejo izvedbo projekta v okviru Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS na temo "Skladnost politik za (trajnostni) razvoj – presoja učinkov slovenskih nacionalnih politik na države v razvoju in na trajnostni razvoj RS". V tem dvoletnem projektu (2021–2023) bo tematika PCSD obravnavana celostno.

Kako si bo slovensko predsedstvo prizadevalo za prihodnje evropske projekte v Afriki glede trajnosti, človekovih pravic, varstva okolja in še posebej glede dolžne skrbnosti (due diligence)?

Aktualno programiranje v okviru NDICI – Globalna Evropa in *Team Europe* kažejo na okrepljeno zavedanje različnih razvojnih deležnikov v EU o potrebi po bolj skladnem delovanju, vključno s kombiniranjem različnih oblik razvojne pomoči med seboj in s političnim dialogom, ter potrebi po še bolj doslednem spodbujanju temeljnih vrednot in načel EU v delovanju tako EU kot tudi njenih držav članic v partnerskih državah. Za okoljski vidik trajnostnega razvoja predstavlja pomemben napredek uvedba Taksonomije EU, medtem ko se družbene vidike uveljavlja tako na sistemski ravni s političnim dialogom in tehnično pomočjo kot tudi na projektni ravni.

Platforma SLOGA in naše članice smo zelo aktivne na področju globalnega učenja tako na nacionalni kot na evropski oziroma mednarodni ravni. Ali slovensko predsedovanje načrtuje kakšen dogodek na temo globalnega učenja? Kakšno je stališče MZZ do globalnega učenja in ozaveščanja javnosti? Oziroma kakšen bi bil po mnenju MZZ lahko doprinos globalnega učenja k agendi v svet odprte Evrope, katere del je tudi Slovenija?

Ozaveščanje o pomenu mednarodnega razvojnega sodelovanja in globalno učenje sta podpora elementa pri oblikovanju globalnih, evropskih in nacionalnih politik mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči. V Sloveniji poudarek namenjamo izgradnji zmogljivosti za učinkovito izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja ter spodbujanju aktivne udeležbe zainteresiranih akterjev pri oblikovanju političnih usmeritev s tega področja. Na področju globalnega učenja Strategija MRSHP do leta 2030 vključuje vrsto ukrepov za krepitev tega področja, pri čemer je njihova implementacija objektivno nekoliko zastala zaradi drugih prioriteten ukrepov v izobraževalnem sistemu, povzročenih s covid-19, ter s pandemijo povezanih drugih prioriteten potreb pri projektih mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Kako se bo Slovenija vključila v proces GENE, ki bo vodil do deklaracije o globalnem izobraževanju do leta 2050?

Deklaracija o globalnem izobraževanju je pomembna tematika, ki bo deležna ustrezne pozornosti v okviru obravnave širšega sklopa človekove varnosti.

Ali slovensko predsedovanje načrtuje posebne sklepe Sveta na temo humanitarne pomoči?

Izboljšanje kakovosti življenja prebivalstva, ki so ga prizadele humanitarne krize, in ohranitev njihovega dostojanstva, mora biti vodilo slehernega humanitarnega delovanja. V spopadanju z novimi izzivi si slovensko predsedstvo prizadeva za uveljavljanje načel humanitarnega delovanja – za človečnost, nevtralnost, nepristranskost in neodvisnost.

Sporočilo EK o humanitarnem delovanju "Novi izzivi, enaka načela" in sklepi Sveta o humanitarnem delovanju EU so pomembno vodilo slovenskega predsedstva. V obeh dokumentih tako EK kot države članice EU opozarjajo na ključne humanitarne izzive in izražajo zaskrbljenost nad vse večjo vrzeljo med humanitarnimi potrebami in razpoložljivo pomočjo.

Na področju humanitarne pomoči je Svet EU 20. maja 2021 sprejel sklepe o humanitarnem delovanju EU. V njih je v odgovor na sporočilo EK marca 2021 sprejel zaveze za uspešnejše soočanje z novimi izzivi humanitarnega delovanja, vendar ob spoštovanju istih načel humanitarne pomoči kot doslej. Ključna naloga Sveta EU, torej članic EU, je, da uresniči sprejete sklepe.

Prav zato so omenjeni sklepi in sporočilo EK vodilo in okvir programa dela Delovne skupine, pristojne za humanitarne pomoči in pomoč v hrani (COHAF), tudi v času predsedovanja Slovenije Svetu EU. Posebno pozornost Slovenija namenja spodbujanju in spremljanju uresničevanja sprejetih sklepov. Širše gledano bo v okviru priprave sklepov Sveta EU o vodi naslovljeno vprašanje vode tudi v humanitarnem kontekstu, sklepi pa bodo pripravljeni in usklajeni v delovni skupini CODEV-PI.

Posebno pozornost namenjamo najbolj ranljivim, še posebej ženskam in prisilno razseljenim osebam. Humanitarne politike morajo biti vključujoče politike, nikogar ne smemo zapostaviti. Pandemija covid-19 je razkrila, kako pomembna je skrb za najbolj ranljive in marginalizirane skupine ljudi. ●

Resnični preizkus partnerstev: spodbujanje poglobljenih posvetovanj s civilno družbo pred vrhom Afrika-EU

Evropsko združenje NVO za pomoč in razvoj CONCORD
(European NGO Confederation for Relief and Development)

V zadnjem letu je Evropska komisija poudarjala pomen premika k pristopu, ki temelji na partnerstvu z državami in regijami zunaj Evrope.¹ V izjavi o poslanstvu Generalnega direktorata za mednarodna partnerstva je navedeno, da Evropska unija (EU) »z roko v roki« sodeluje s partnerji, »določa agende politik, prevzema pobude in zagotavlja učinkovito izvajanje naših ukrepov v največjo korist ljudi po vsem svetu.«² Vendar je dejansko stanje še daleč od teh besed.

EU se je v zadnjem obdobju z izbruhom pandemije covid-19 soočila z resničnim preizkusom partnerstev, odločiti se je morala in pokazati, ali bo regionalni blok še vedno dal prednost domačim temam ali pa bo dorasel izzivu in se na covid-19 odzval s spodbujanjem globalnega in preobrazbenega pristopa. Kot je CONCORD Europe poudaril v skupni kampanji z Zavezništvom za cepiva za ljudi (People's Vaccine Alliance), EU doslej, na žalost, ni delila znanja in zmogljivosti o cepivih s potencialnimi državami proizvajalkami cepiv po vsem svetu, zlasti v Afriki.³ Medtem ko je v Evropi vsako sekundo cepljenih približno 30 državljanov EU,⁴ sta cepivo prejela le 2 % Afričanov⁵ (op.: članek je bil pripravljen v avgustu 2021). To ni le nepravilno, ampak tudi dokaz, da se mora EU še veliko naučiti, preden lahko zatrjuje, da spodbuja tvorna mednarodna partnerstva.

Vrh Afrika-EU kot naslednji resnični preizkus partnerstev

Ko je bil vrh med EU in Afriško unijo (AU) oktobra 2020 predstavljen, je Generalni direktorat za mednarodna partnerstva izrecno navedel, da preložitve omogoča več časa za poglobljene razprave s partnerji in deležniki na obeh celinah, torej da bodo predstavniki direktorata lahko slišali mnenja partnerjev in deležnikov o podanih evropskih prednostnih temah.⁶ Kljub skromnim razpravam, kot so tiste, ki so potekale v okviru raz-

prav o Afriki-EU s komisarko Urpilainen,⁷ niso bili oblikovani obsežnejši, strukturirani, celoviti in vključujoči prostori za sodelovanje in vključevanje civilne družbe. To je velika zamujena priložnost in paradoks glede na spremembe diskurza EU od *razvojnega sodelovanja* k *tvornim mednarodnim partnerstvom*. To pomeni, da EU ne uspe zagotoviti, da bi prisluhnila vsem družbenim skupinam, zlasti tistim, ki živijo v bolj ranljivih razmerah ali se soočajo s strukturno diskriminacijo, in se odzvati na njihova stališča, zlasti pred naslednjim vrhom EU-AU, ki bo predvidoma potekal v prvi polovici leta 2022. To bo močno vplivalo na odnose med obema celinama.

Temeljna vloga civilne družbe

Civilna družba ima ključno vlogo pri spodbujanju demokracije, miru in blaginje ter pri izvajanju Agende za trajnostni razvoj do leta 2030. Je tudi ključnega pomena za zagotavljanje pestrosti razprav in za vključevanje različnih glasov ter interesov. Meseci pred vrhom AU-EU pod slovenskim in francoskim predsedstvom (leta 2022) ponujajo priložnost za vključevanje civilne družbe na vseh ravneh političnega dialoga in razprav o politikah, da se zagotovi slišanost in upoštevanje glasov civilne družbe, ko bosta EU in AU oblikovali njune prihodnje odnose.⁸

Potreba po poglobljenih posvetovanjih za utrjevanje preobrazbenih partnerstev

CONCORD Europe je kot močno evropsko združenje NVO za pomoč in razvoj, ki sodeluje s številnimi partnerji izven Evrope, ogorčen nad stopnjo neaktivnosti in dejstvom, da se ne daje prednosti tvornim in poglobljenim posvetovanjem ali pa se jih pušča ob strani. Institucije EU, zlasti predsedstvo Sveta EU, pozivamo, naj čim prej organizirajo poglobljeno posvetovanje s civilno družbo z jasnim časovnim okvirom, široko vključitvijo deležnikov civilne družbe in jasnimi cilji, da bodo stališča civilne družbe slišana in priporočila civilne družbe vključena v pripravljeno delo pred vrhom. Brez tvornih in vključujočih posvetovanj ne bo mogoče določiti in se dogovoriti o prednostnih temah, ki resnično odražajo vprašanja, s katerimi se srečujejo ljudje na obeh celinah. Brez prednostnih nalog, ki izhajajo iz vključujočih posvetovanj, ne bo mogoče zgraditi pravega partnerstva na podlagi skupnih interesov. ●

1 Brachet, I. 2021. EU name change masks new restrictions in development sector, *EU Observer*, dostopno na: <https://euobserver.com/opinion/150629>.

2 Več informacij: https://ec.europa.eu/international-partnerships/our-mission_en.

3 Več informacij: <https://concordeurope.org/resource/vaccines4all/>.

4 Govor predsednice Komisije von der Leyen na konferenci o stanju v Uniji v organizaciji *European University Institute*, 6. maj 2021, dostopen na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_21_2284.

5 Mwai, P. 2021. Covid-19 Africa: What is happening with vaccine supplies?, *BBC News*, dostopno na: <https://www.bbc.com/news/56100076>.

6 Več informacij: https://ec.europa.eu/international-partnerships/topics/africa-eu-partnership_en.

7 Več informacij: <https://www.friendsofeurope.org/events/the-next-generation-of-africa-europe-relations-the-debating-africa-eu-series-with-jutta-urpilainen-european-commissioner-for-international-partnerships/>.

8 Joint Africa-EU Strategy (JAES) Group, *JAES proposals for engaging civil society towards the EU-AU Summit*, oktober 2020.

Nemško predsedovanje Svetu EU: dragocena priložnost za vzpostavitev partnerstev civilne družbe

Andressa Barp Seufert

svetovalka za politike migracij in partnerstvo med Afriško unijo ter Evropsko unijo, VENRO

Med nemškim predsedovanjem Svetu Evropske unije (EU) v drugi polovici leta 2020 je v večini razprav prevladovala pandemija covid-19. Pričakovane teme, kot so pravični odnosi med Afriko in EU ter globalna odgovornost, so bile v tem obdobju potisnjene na obrobje. Kljub temu je nemško predsedovanje VENRO ponudilo številne priložnosti za sodelovanje s triom in afriškimi partnerji za več mednarodne solidarnosti.

Ko je Nemčija julija 2020 prevzela predsedovanje Svetu EU, je v tesnem sodelovanju z naslednjima predsedujočima državama Portugalsko in Slovenijo začela nov trio predsedovanja. Predsedujoči trio je moral razmisliti o novih okoliščinah, v katerih sta se Evropa in preostali svet nepričakovano znašla zaradi pandemije. Tako je trio določil agendo, ki se osredotoča na zmogljivost Evrope, da zagotovi takojšen in učinkovit odziv na izredne razmere, kot so pandemije, ter okrepi odpornost pri spopadanju s socialno-ekonomskimi posledicami krize covid-19 in tako zagotovi trajnostno finančno okrevanje.

Podobno kot trio predsedujočih držav tudi civilna družba sodeluje v vseevropskem triu. Nacionalne platforme za razvoj in pomoč iz predsedujočih držav tria, torej Združenje nemških razvojnih in humanitarnih nevladnih organizacij (VENRO), Portugalska platforma nevladnih razvojnih organizacij (*Plataforma Portuguesa das ONGD*) in Platforma za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč (SLOGA) skupaj z Evropskim združenjem nevladnih organizacij za pomoč in razvoj (CONCORD), sodelujejo pri zagovorništvi skladnih

politik razvojnega sodelovanja in pozitivnih sprememb v Evropi in na globalnem Jugu.

Civilnodružbeni trio se je med nemškim predsedovanjem osredotočil na krepitev odnosov med Afriko in EU ter na globalno solidarnost. Te teme je pred nemškim predsedovanjem nemška kanclerka Angela Merkel najavila kot osrednje točke. Vendar je izbruh koronavirusa drastično spremenil politične prioritete in prinesel nove izzive ter priložnosti za učenje ne le za vlade, ampak za našo celotno družbo skupaj s civilnodružbenimi organizacijami.

Zato je moral VENRO nekatere načrtovane aktivnosti prilagoditi novim formatom. Zaradi omejitev potovanj je naša ekipa izvedla različne dogodke, ki so prispevali k intenzivnejšemu dialogu med Afriko in Evropo. Gostili smo na primer »*Digital Africa Forum*«, spletni proces posvetovanja z afriškimi in evropskimi partnerji o prednostnih temah v času predsedovanja, v katerem je sodelovalo približno 70 civilnodružbenih organizacij. Organizirali smo tudi konferenci »*Civil Society Driving Change*« (oktober 2020) in »*Joining Forces for Climate Action*« (maj 2021), na katerih je sodelovalo več kot 600 udeležencev z obeh celin.

VENRO je objavil tudi stališče »Za pravično partnerstvo med Afriko in Evropo« z zahtevami, opredeljenimi na Forumu za digitalno Afriko, in anketo o civilni družbi v Afriki ter Evropi, ki prikazuje dožemanje civilnodružbenih organizacij na obeh celinah o njihovem sodelovanju in možnih izboljšavah.

Izkušnjo nemškega predsedovanja je VENRO ocenil kot obetavno priložnost za naslavljanje zahtev civilne družbe. Na žalost tega pričakovanja ni bilo mogoče v celoti uresničiti, saj je bil največji forum za izmenjavo s predstavniki vlad o odnosih med Afriko in EU, vrh med Afriško unijo in EU, večkrat predstavljen. Menimo, da bi lahko imele naše skupno oblikovane zahteve večji učinek, če bi bil vrh organiziran. Čeprav so pod nemškim predsedovanjem države članice EU dosegle strinjanje glede Instrumenta za sodelstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI/Globalna Evropa) in zaključile pogajanja o Post-Cotonoujskem sporazumu, so umanjali konkretni znaki solidarnosti z globalnim Jugom – posebej pri soočanju s posledicami pandemije covid-19.

Po drugi strani je nemško predsedovanje bilo tudi obdobje intenzivne izmenjave z našimi partnerji v Afriki in Evropi. Zahvaljujoč obsežni uporabi digitalnih orodij smo uspešno realizirali svoje aktivnosti in oblikovali zahteve na interaktiven ter participativen način. Naša ekipa ni mogla natančno predvideti učinkovitosti digitalnega sodelovanja glede na različno dostopnost spleta in tehnične zmogljivosti med našimi partnerji, vendar smo bili zadovoljni z visoko udeležbo ter interesom vseh sodelujočih akterjev za predlagane dejavnosti. Verjamemo, da je bila v času nemškega predsedovanja zgrajena močna podlaga za mednarodno sodelovanje civilne družbe, zato smo zelo motivirani za nadaljevanje izmenjave in za sodelovanje s svojimi partnerji. ●

Foto: osebni arhiv

Osrednji uspehi finskega predsedovanja Svetu EU: vladavina prava in ekonomija blaginje

Rilli Lappalainen

direktor za trajnostni razvoj pri FINGO, finski mreži razvojnih nevladnih organizacij; predsednik Evropskega združenja nevladnih organizacij za pomoč in razvoj (*European NGO Confederation for Relief and Development – CONCORD*) in ustanovitelj ter predsedujoči mreži *Bridge 47*

Finska je kljub političnim pretresom v vladi samozave-
stno prestala svoje tretje predsedovanje Svetu Evropske
unije (EU). Izognili so se večjim tako pozitivnim kot
negativnim presenečenjem. Uspehi vključujejo cilj ogljične
nevtralnosti do leta 2050, močno obrambo vladavine prava
in preglednost trajnostnega razvoja. Manj pozornosti je bilo
namenjene prihodnosti razvojne politike EU in konkretnemu
napredku na področju odgovornosti podjetij.

Politični parket je bil leta 2019 poln pomembnih dogod-
kov tako na Finskem kot drugod. Na Finskem je bilo politično
dogajanje v ospredju zaradi parlamentarnih volitev, volitev
v Evropski parlament in zaradi predsedovanja Svetu EU. Na
ravni EU je mandat prevzel Evropski parlament v novi sestavi
in imenovana je bila nova Evropska komisija. Zaradi razprave
o brexitu in zaradi evropskih volitev je potekala razprava o
prihodnosti EU kot celote.

Na Finskem je spomladi 2019 mandat pričela nova vlada,
ki je imela pred seboj izjemno pestro jesen. Novi ministri so
od julija dalje prevzeli predsedovanje ministrskim svetom EU.
Tudi EU je bila sredi sprememb: po evropskih volitvah se je
poletni konstituirala nova sestava Evropskega parlamenta, je-
seni pa je bila imenovana nova Evropska komisija. Drugo po-
lovico leta so zaznamovali zatiki pri izbiri komisarjev, ki so se
skoraj končali s farso. Pričakovano so ta vprašanja pritegnila
pozornost v Bruslju in upočasnila spodbujanje naslavljanja
tem v sodelovanju z različnimi institucijami EU.

Osrednji uspehi: vladavina prava in ekonomija blaginje

Podlaga za tretje predsedovanje Finske Svetu EU je bil par-
lamentarni sporazum, sklenjen spomladi pred parlamentarni-
mi volitvami. Že ob sklenitvi sporazuma je bilo znano, da bo
v času mandata Finske na dnevnem redu veliko pomembnih
tem: prihodnji večletni finančni okvir EU, vpliv brexita in pod-
nebna vprašanja. Po parlamentarnih volitvah je nova vlada na
dnevni red uvrstila tudi svoje teme. Med temi sta bili najbolj
prepoznavni obramba vladavine prava in ekonomija blaginje.

Najbolj viden uspeh finskega mandata je bila obramba
vladavine prava. Finska si prizadeva in pričakuje, da države
članice EU spoštujejo temeljne vrednote EU, ki na primer
ljudem zagotavljajo enako obravnavo in pravice. Pod vod-
stvom finskega predsedstva je morala EU zaostri odnose
z Madžarsko. Zavezujoče odločitve o pogojevanju sredstev
EU z vladavino prava še niso bile sprejete, saj so bila po-
gajanja o financiranju še v teku. Zagovarjanje in aktivno
poudarjanje vladavine prava samo po sebi pritegne veliko
pozornosti.

Drugi uspeh za Finsko je bilo spodbujanje trajnostnega
razvoja v EU. Decembra je Svet za splošne zadeve sprejel
dobre sklepe, ki v praksi vse bolj umeščajo trajnostni razvoj v
dejavnosti EU. Sklepi se sklicujejo tudi na konferenco *Beyond
Growth – Indicators and Politics for People and Planet*, ki jo
je FINGO organiziral v okviru projekta predsedovanja in na
kateri se je v Helsinkih zbralo več kot 180 strokovnjakov, ki
so razpravljali, kako umestiti blaginjo in trajnost v središče
gospodarstva in odločevalskih procesov. Udeleženci kon-
ference so pripravili ambiciozna priporočila glede politik o
tem, katere konkretne korake bi morala narediti EU na poti k
trajnostnejšemu gospodarstvu. Priporočila pozivajo k alter-
nativam razmišljanju in politikam, usmerjenim v gospodar-
sko rast, poudarjajo medsebojno povezanost blaginje ljudi
in okolja ter obravnavajo ekonomijo blaginje v globalnem
okviru. Priporočila se navezujejo na temo ekonomije blaginje
v okviru finskega predsedovanja, vendar jo preizprašujejo in
dopolnjujejo.

Finska je kot predsedujoča država prav tako poskušala
spodbujati sprejem direktive o poročanju po državah (*Count-
ry-by-Country Reporting – CBCR*), s katero bi bila plačila dav-
kov velikih podjetij preglednejša in usmerjena v prave drža-
ve. Nevladne organizacije se že leta zavzemajo za poročanje
po državah, Evropska komisija je leta 2016 vložila predlog,
Evropski parlament pa je glasoval zanj. Finska je Svetu EU
predložila kompromisni predlog, kateremu pa je zmanjkalo
malo podpore.

Foto: Alexander Supertramp @ Shutterstock

Ogljično nevtralna EU do leta 2050

Finska si je zadala cilj, da se države EU dogovorijo, da bo EU do leta 2050 ogljično nevtralna. Ta cilj je bil dosežen ob zaključku predsedovanja kljub napovedi Poljske, da ne bo podprla skupne rešitve.

Nova Evropska komisija si je kot prednostno nalogo zadala tudi celovito čezsektorsko podnebno politiko. Pričakovanja glede Zelenega dogovora EU, ki ga je pripravila Komisija, so bila visoka. Cilj programa je pripraviti podnebno odporne rešitve za politike in zakonodajo EU na področju energije, prometa, proizvodnje hrane, industrije, gradbeništva, zaposlovanja, ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti ter zmanjšanja emisij. Zeleni dogovor EU je bil zaključen kasneje v času nemškega predsedovanja.

Pri podnebnih temah je pomembno, da EU ohranja trdno stališče tudi na globalni ravni. V zadnjih nekaj letih so svet pretresle uničujoče poplave, nevihte, naravne nesreče ter gozdni požari. Jasno je, da zaskrbljenosti državljanov glede podnebja in trpljenja ljudi ni več mogoče prezreti. Zato je bilo veliko razočaranje, ko države na pogajanjih ZN o podnebnju decembra 2019 niso uspele doseči dogovora.

Zahteve držav v razvoju po novih, dodatnih sredstvih za nadomestilo škode in izgub, ki so nastale zaradi podnebnih sprememb, so bile blokirane, sklepi srečanja se le velikodušno sklicujejo na možnost podpore nadomestilom za škodo in izgube v okviru obstoječih sredstev.

Pogajanja o pravilih mednarodnega trga ogljika so bila premaknjena v kasnejše obdobje. Sicer so bila celo brezplodna pogajanja boljše rešitev kot slaba pravila trga ogljika. Za to gre deloma zahvala Finski, ki je močno okrepila svoje vrednote glede pravil, ki temeljijo na človekovih pravicah in okoljski odgovornosti.

Prihodnost celotne EU na dnevnem redu

Najbolj vidna tema razprav v času mandata Finske, v času, ko so potekala pogajanja z Združenim kraljestvom glede brexita, je bila prihodnost Unije. Razprave o širitvi EU so bile zato nekoliko manj pomembne. Med finskim mandatom je bila prekinitev pogajanj o članstvu s Severno Makedonijo in Albanijo med večjimi razočaranji.

Za delujočo EU je je močno sodelovanje s sosedami v času geopolitičnih pretresov predpogoj, ne alternativa. Jeseni 2019 je nova predsednica Komisije Ursula von der Leyen izjavila, da je Komisija geopolitična komisija. Kaj to pomeni, nam bo natančneje pokazala prihodnost.

Številna neodgovorjena vprašanja razvojne politike EU

Na področju razvojne politike EU tekoči procesi med mandatom Finske niso bili zaključeni. Pogajanja o posodobitvi Cotonoujskega sporazuma trajajo že leta. Pogajanja so se na primer upočasnila z imenovanjem nove Komisije in zaradi pogajanj o večletnem finančnem okviru EU.

V času mandata Jutte Urpilainen, razvojne komisarke za mednarodna partnerstva, bo zanimivo videti, kako bo strukturirana nova strategija za Afriko glede na Cotonoujski sporazum in geopolitično usmerjenost EU. Urpilainenin portfelj je velikega gospodarskega pomena tudi zaradi

Foto: Markus Sommers / kassitelemätön

Najbolj viden uspeh finskega mandata je bila obramba vladavine prava. Finska si prizadeva in pričakuje, da države članice EU spoštujejo temeljne vrednote EU, ki na primer ljudem zagotavljajo enako obravnavo in pravice. Zagovarjanje in aktivno poudarjanje vladavine prava samo po sebi pritegne veliko pozornosti.

Evropskega razvojnega sklada, ki je bil ključni instrument za financiranje Cotonoujskega sporazuma. V okviru finančnega okvira EU za prihodnja leta še potekajo pogajanja, kako v prihodnje organizirati financiranje zunanjih odnosov. Trenutno poteka programiranje sredstev.

Spremembe skozi globalno učenje

V okviru uradnega predsedovanja Finske Svetu EU je bil organiziran dogodek *Envision 4.7* na temo spodbujanja pomena globalnega učenja. Dogodek je v Helsinke pripeljal več kot 200 uradnikov, raziskovalcev, predstavnikov mednarodnih mrež in organizacij civilne družbe, ki so oblikovali konkretni načrt kako delovati v Evropi v prihodnjih letih v podporo aktivnemu državljanstvu.

Obstajala je jasna družbena potreba po skupnem delovanju. Mreža *Bridge 47*, ki jo koordinira FINGO, bo med drugimi skupaj z državami članicami EU še naprej spodbujala udejanjanje načrta.

Finska je torej svoje tretje predsedovanje dobro preživel. Pri številnih vprašanjih je bil dosežen pomemben napredek kljub manj aktivnemu obdobju zaradi volitev v Evropski parlament in imenovanju nove Komisije. Na žalost pa močno nevtravno predsedovanje Finske na primer na področju razvojne politike ni omogočilo novih pobud.

Dolgoročno je morda umeščanje trajnostnega razvoja v sisteme EU najpomembnejši dosežek, ki zagotavlja premik rigidnih mehanizmov v trajnostno smer. V povezavi s prihodnjimi predsedstvi in delovnim programom Evropske komisije se nadaljuje delo na Agendi 2030, razvojni politiki, podnebnju in globalnem učenju. ●

Vloga civilne družbe med hrvaškim predsedstvom Svetu EU

Kristijan Kovačić

Croatian Platform for International Citizen Solidarity – CROSOL

Prizor z otvoritvenega dogodka v Vukovarju, 15. januarja 2020. V CROSOL – Hrvaški platformi za mednarodno državljansko solidarnost so povedali tole: »V okviru vseh aktivnosti nas je vodilo načelo vključevanja čim več deležnikov na lokalni in nacionalni ravni ter ravni EU, prav tako pa tudi vključevanje njihovih izkušenj in perspektiv v naše zagovorniške dejavnosti. Mreženje in izgradnja koalicij s številnimi relevantnimi organizacijami, strokovnjaki in institucijami sta nam omogočila, da smo bili slišani in smo močnejše vplivali na pozitivne družbene spremembe. Upamo, da nam je s tem uspelo pokazati, kakšno moč lahko ima združevanje ljudi. «

Projekt Za odprto, pravično in trajnostno Evropo v svetu – Projekt predsedovanja EU 2019–2021¹ je potekal v partnerstvu CROSOL – Hrvaške platforme za mednarodno državljansko solidarnost (*Croatian Platform for International Citizen Solidarity*),² Fingo – Finske platforme razvojnih nevladnih organizacij (NVO),³ FOND – Romunske platforme za mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč⁴ in Evropskega združenja NVO za pomoč in razvoj CONCORD (*European NGO Confederation for Relief and Development*).⁵ Namen projekta je bil mobilizirati državljane in civilnodružbene organizacije v državah, ki predsedujejo Svetu Evropske unije (EU), da oblikujejo lastne agende in politične prioritete na ravni EU ter da jih v okviru Sveta EU zago-

varjajo v sodelovanju z organizacijami iz drugih držav članic. Čeprav je prva faza projekta končana, jo nadaljujejo naši partnerji iz Nemčije, Portugalske in Slovenije v času predsedovanja njihovih vlad.

Da bi se uspešno pripravili na hrvaško predsedovanje Svetu EU, ki je potekalo od 1. januarja do 30. junija 2020, smo leta 2019 organizirali vrsto javnih posvetovanj z državljani po celotni Hrvaški. Razprave so potekale v Osijeku, na Reki, v Splitu, v Varaždinu in v Zagrebu pa tudi na spletu. Povabili smo društva, pobude in tudi posameznike, da izrazijo svoje zamisli in mnenja o tem, kaj bi morale biti politične prioritete Hrvaške in EU v smeri dolgoročnega, odprtega, trajnostnega in pravičnega družbenega razvoja.

V večmesečnih posvetovanjih je javnost opredelila štiri prednostne teme:

1. krepitev vladavine prava, neodvisnih medijev, civilne družbe in varstva človekovih pravic v državah članicah;
2. stabilizacija držav Zahodnega Balkana in njihova dolgoročna vključitev v EU;

1 Več informacij: <https://crosol.hr/eupresidency/en/>.

2 Več informacij: <http://crosol.hr/en/>.

3 Več informacij: <https://fingo.fi/en/finnish-development-ngos-fingo/>.

4 Več informacij: <http://www.fondromania.org/>.

5 Več informacij: <https://concordeurope.org/>.

3. okrepitev dela na področju ciljev trajnostnega razvoja v EU in zunaj nje;
4. krepitev EU kot svetovne voditeljice na področju izgradnje miru, tj. obnova vloge EU kot mirovnega projekta.

Naslednji korak v naših skupnih prizadevanjih je bila ustanovitev neformalne mreže, imenovane Forum 2020. Forum 2020 je združil več kot 20 organizacij iz celotne Hrvaške, ki imajo strokovno znanje na določenih področjih in vsebinah glede opredeljenih štirih prednostnih tem. Cilj neformalne mreže je bil usklajeno, učinkovito in poenoteno zagovorniško delo v času hrvaškega predsedovanja. Ta pristop nam je omogočil doseganje rezultatov, ki bi bili nemogoči, če bi vsaka organizacija delovala sama.

Na področju naše prve prednostne teme, torej krepitev vladavine prava, medijev, civilne družbe in človekovih pravic, smo se skupaj s stotinami drugih NVO pridružili vseevropski kampanji za povečanje sredstev EU za projekte, ki so povezani s temi temami, in za vzpostavitev programa Državljeni, enakost, pravice in vrednote (*Citizens, Equality, Rights and Values* – CERV).⁶ V okviru kampanje smo organizirali konferenco Pravična Evropa,⁷ na kateri so sodelovali predstavniki hrvaškega Ministrstva za pravosodje, Evropske komisije, Evropskega parlamenta, Agencije EU za temeljne pravice, Urada evropskega varuha človekovih pravic, Urada hrvaške vlade za NVO, varuha človekovih pravic Hrvaške, akademске skupnosti in civilne družbe iz številnih držav članic EU. Med rezultati kampanje je bila podvojitev predvidenega zneska financiranja za te teme v naslednjem večletnem finančnem okviru (2021–2027), program CERV pa je začel delovati v prvi polovici leta 2021.

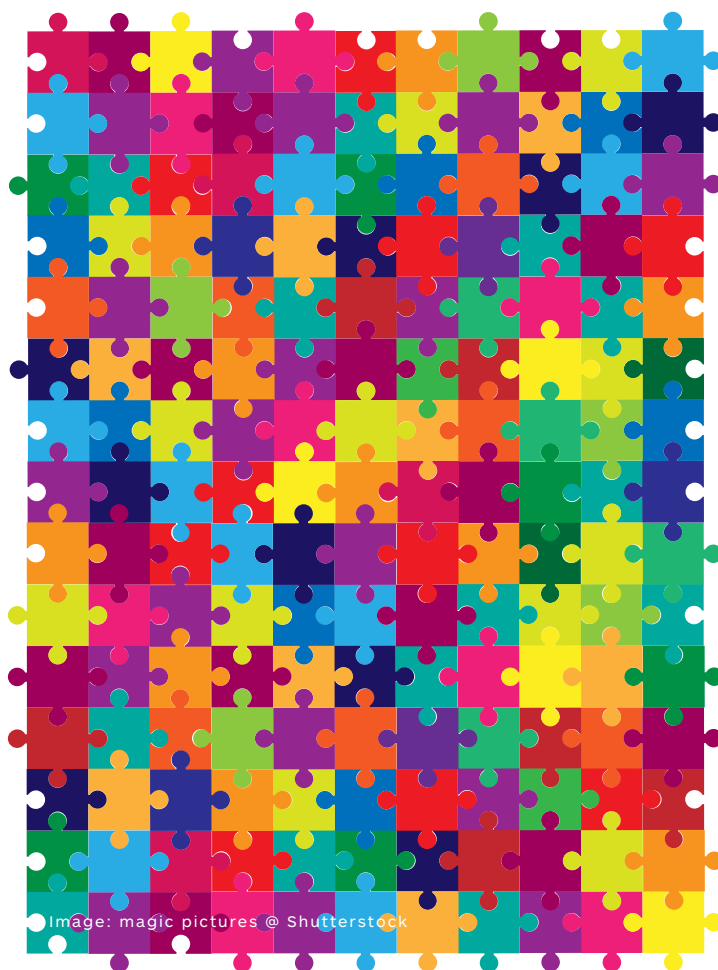
Na drugo prednostno temo širitve EU proti Zahodnemu Balkanu smo izvedli vrsto aktivnosti, vključno z umetniškimi in protestnimi predstavami pred vladnim vrhom EU–Zahodni Balkan, posvetovanji s civilnodružbenimi organizacijami iz vseh držav Zahodnega Balkana, stališčem in priporočili o politikah za vključevanje Zahodnega Balkana v EU in objavo skupne Deklaracije civilnodružbenih organizacij o Zahodnem Balkanu⁸ z več kot sto organizacijami podpisnicami. Ta prizadevanja so potekala v sinergiji z dejavnostmi Vlade Republike Hrvaške, ki je organizirala vrh EU–Zahodni Balkan, rezultat katerega je bila Zagrebška deklaracija o okrepljenem sodelovanju EU z Zahodnim Balkanom.⁹

Dejavnosti v okviru naše tretje prednostne teme, tj. intenzivnejšega dela na temo ciljev trajnostnega razvoja, so vključevale več tematskih razprav in okroglih miz z deležniki iz celotne EU. Vrhunec teh dejavnosti je bila objava prvega celovitega, neodvisnega in nevladnega poročila o izvajanju

ciljev trajnostnega razvoja na Hrvaškem.¹⁰ Pri pripravi poročila je sodelovalo več kot 20 strokovnjakov iz 9 hrvaških organizacij, ki delujejo na področju posameznih ciljev.

Zadnjo temo našega programa – pozicioniranje EU kot svetovne voditeljice na področju mirovnih politik – smo promovirali v okviru več javnih forumov in okroglih miz, v stališču o ohranjanju miru v okviru zunanje politike EU in na mirovni konferenci EU kot pozabljeni mirovni projekt? v Vukovarju 15. januarja 2020 na obletnico mirne reintegracije hrvaškega Podonavja in mednarodnega priznanja Hrvaške.

V okviru vseh aktivnosti nas je vodilo načelo vključevanja čim več deležnikov na lokalni in nacionalni ravni ter ravni EU, prav tako pa tudi vključevanje njihovih izkušenj in perspektiv v naše zagovorniške dejavnosti. Mreženje in izgradnja koalicij s številnimi relevantnimi organizacijami, strokovnjaki in institucijami sta nam omogočila, da smo bili slišani in smo močnejše vplivali na pozitivne družbene spremembe. Upamo, da nam je s tem uspelo pokazati, kakšno moč lahko ima združevanje ljudi. ●

6 Več informacij: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/cerv>.

7 Več informacij: <https://crosol.hr/eupresidency/en/just-europe/>.

8 Dostopna na: <https://crosol.hr/eupresidency/en/zg-cso-declaration-on-eu-western-balkans/>.

9 Dostopna na: <https://www.consilium.europa.eu/media/43776/zagreb-declaration-en-06052020.pdf>.

10 Dostopno na: https://crosol.hr/eupresidency/eupp_publication/provedba-ciljeva-odrzivog-razvoja-u-hrvatskoj-perspektiva-civilnog-drustva/.

Portugalsko predsedovanje Svetu EU in prihodnost sodelovanja civilne družbe v procesih EU

Tomás Nogueira

sodelavec za zagovorništvo, *Plataforma Portuguesa das ONGD* (portugalska platforma razvojnih NVO)

Čeprav je bilo daleč od popolnega, je bilo portugalsko predsedstvo Svetu Evropske unije (EU) pogosto pripravljeno civilno družbo vključiti v nekatere razprave, ki jim je predsedovalo, pa tudi sodelovati na dogodkih, ki so jih organizirale številne civilnodružbene organizacije, vključno s portugalsko platformo razvojnih nevladnih organizacij (NVO) (*Plataforma Portuguesa das ONGD*). Portugalski semester je ne le potrdil, da je civilna družba močno zavezana prispevanju k različnim procesom, temveč je tudi pokazal prostor za izboljšanje metodologije in upravljanja sodelovanja civilne družbe v procesih EU.

Partnerske organizacije projekta predsedovanja (romunska platforma razvojnih NVO FOND, finska platforma razvojnih NVO FINGO, hrvaška platforma razvojnih NVO CROSOL, nemška platforma razvojnih NVO VENRO, Plataforma, SLOGA in evropsko združenje CONCORD) že od začetka projekta tesno sodelujejo z različnimi deležniki, da bi na ravni EU spodbudile vključujoča posvetovanja s civilno družbo. Okrepitev demokratičnosti procesov na ravni EU, kar je eden ključnih ciljev, morda celo najpomembnejši cilj naših skupnih prizadevanj, je dejansko predpogoj za kakovost rešitev, ki se izvajajo v praksi. Med portugalskim predsedovanjem Svetu EU je torej strategija Plataforme temeljila na mobilizaciji civilnodružbenih organizacij glede ključnih prednostnih nalog, ki jih je Portugalska napovedala tik pred svojim mandatom.

Že od začetka smo želeli graditi na dosežkih VENRO in CONCORD (pa tudi partnerjev prejšnjega predsedujočega tria) ter nadalje krepiti sodelovanje ne le s portugalskimi in evropskimi civilnodružbenimi organizacijami, temveč tudi s civilno družbo iz partnerskih držav. Šele z vključevanjem raznolike palete deležnikov smo bili v položaju, ki nam je omogočil, da smo v tem obdobju prispevali k najpomembnejšim vprašanjem evropske agende (zlasti na področju odnosov med EU in Afriko). Zdaj je izziv nadaljevanje tega dela.

Plataforma je med januarjem in junijem 2021 promovirala vrsto javnih dogodkov ter druge pobude, kot so dvostranska srečanja s ključnimi partnerji in vprašalnik za civilnodružbene organizacije z vsega sveta. Vso to delo je doseglo vrhunec s konferenco »Partnerstvo enakih: odnosi med Afriko in EU v vse bolj zapletenem svetu«,¹ ki je ponovno potrdila pomen vključevanja državnih uradnikov in predstavnikov civilne družbe na participativen način. Konferenca je nedvomno pokazala, da lahko navdih za dolgotrajne trajnostne in pravične rešitve črpamo iz bolj vključujočih

Foto: Plataforma Portuguesa das ONGD

postopkov odločanja. Le z zagotavljanjem ustrezne ravni sodelovanja bo mogoče izkoristiti obsežno znanje različnih deležnikov o izzivih, ki jih je treba naslavljanje. S stališča Plataforme je bila stalna vpetost portugalskih uradnikov pomembno priznanje pomembnosti dogodkov.

Vključevanje civilne družbe v odločanje je ključni pogoj za uspešen izid, zato je bila glavna skrb Plataforme dokazati, da je dejansko mogoče organizirati doslednejše posvetovalne procese. S ciljem nadaljevanja dela VENRO je Plataforma poskušala uporabiti tudi digitalna orodja za povezovanje civilnodružbenih organizacij iz različnih regij (zlasti iz Afrike). Kakor Rim ni bil zgrajen v enem dnevu, je zdaj izziv nadaljevati s premiso, ki je v tem obdobju vodila delovanje Plataforme: boljši demokratični procesi so ključni predpogoj za iskanje boljših rešitev za globalne izzive.

Med portugalskim predsedovanjem Svetu EU je postalo jasneje, da je za skupni interes težko najti ustrezne rešitve, če ni zagotovljeno demokratično odločanje. Za razvoj demokracije EU je zdaj nujno, da se naslednja predsedstva – zlasti trenutno slovensko predsedstvo – še naprej premikajo v tej smeri in se jasno zavežejo k oblikovanju vključujočih posvetovalnih procesov, pri katerih sodeluje tudi civilna družba. V ta namen bi lahko slovensko predsedstvo gradilo na delu prejšnjih predsedstev in na konkretnih priporočilih, ki so bila v zadnjih dveh letih in pol predlagana v okviru projekta predsedovanja. Le tako se bomo približali doseganju skupnih ciljev. ●

1 Več informacij: <https://www.plataformaongd.pt/agenda/conference-a-partnership-of-equals-africa-eu-relations-in-an-increasingly-complex-world>.

Deset zelenih testov za slovensko predsedstvo

Umanotera

slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Slovenija je julija že drugič prevzela predsedovanje Svetu EU, pomembno zakonodajno in politično vodstveno odgovornost, pri čemer bo nadgrajevala trenutno portugalsko in predhodno nemško predsedovanje.

Umanotera je v sodelovanju z Evropskim okoljskim uradom (*European Environmental Bureau* – EEB),¹ evropsko okoljsko mrežo nevladnih organizacij (NVO), ki združuje **več kot 160 NVO**, pripravila Deset zelenih testov za slovensko predsedstvo.² Deset zelenih testov vključuje zakonodajne in ostale pobude tako iz evropskega zelenega dogovora kot iz širših političnih in zakonodajnih okvirov, mednarodno razsežnost ter primere, ko lahko Slovenija s svojim zgledom predstavlja navdih za ostale države. Deset zelenih testov predstavlja vizijo civilne družbe o tem, kaj bi bil potreben uspeh slovenskega predsedstva v kontekstu izzivov, s katerimi se soočata naš planet in družba. Napredek, ki ga je treba doseči v času slovenskega predsedovanja, je povzet in pojasnjen v EEB-jevem memorandumu slovenskemu predsedovanju EU.³ S tem strokovnim pogledom na trenutne naloge okoljske politike v EU EEB Slovenijo spodbuja, da ambiciozno vodi predsedovanje.

Posebej pomembni podnebni in okoljski dosjeji vključujejo tudi sveženj »Fit za 55«, ki vsebuje reforme dvanajstih zakonodajnih političnih dokumentov, ter akcijski načrt za ničelno onesnaževanje, ki se osredotoča na vodo, zrak in tla, hkrati pa je del širšega celostnega pristopa in s tem predstavlja tudi obsežen portfelj za upravljanje v okviru predsedovanja. Pomembno odgovornost bo imela Slovenija tudi na področju krožnega gospodarstva, pri katerem bodo imeli glavno vlogo tekstilna strategija, zakonodajna pobuda za politiko trajnostnih izdelkov in krožne ekonomije pri politikah, povezanih z biotsko raznovrstnostjo (strategija EU za gozdove, mobilnostni sveženj, uredba TEN-E), ter pri projektu ozelenjevanja evropskega semestra. Nadzorovala bo lahko tudi pripravo končnih verzij strategije za vodik in uredbe o ravnanju z baterijami, kjer naj bi med portugalskim predsedovanjem prišlo do dogovora o »splošnem pristopu«.

Prav tako bo Slovenija med svojim predsedovanjem Svetu vodila EU na ključnih mednarodnih okoljskih in podnebnih forumih – na mednarodnih srečanjih o biotski raznovrstnosti v kitajskem Kunmingu med 11. in 24. oktobrom (še nepotrjeno) s poudarkom na konferenci CBD COP 15, na srečanju podpisnic Kartagenskega protokola o biološki varnosti COP MOP 10, pa tudi na srečanju podpisnic COP MOP 4 v Nagoji, na podnebnem vrhu UNFCCC COP 26 v Glasgowu med 9. in 20. novembrom, ki se mu bodo ponovno pridružile tudi ZDA,

na mednarodni konferenci o ravnanju s kemikalijami SAICM ICCM 5 v nemškem Bonnu med 5. in 9. julijem, na sedmem zasedanju (MOP 7) pogodbenic Aarhuške konvencije med 18. in 21. oktobrom v Gruziji ter na trojnem vrhu pogodbenic COP 15 Basel, COP 10 Rotterdam in COP 10 Stockholm v obdobju med 19. in 30. julijem v švicarski Ženevi.

Četudi naj bi predsedujoča članica ohranjala vlogo poštenega in nevtralnega posrednika, je uspeh predsedovanja in napredek pri posameznih zakonodajnih pobudah pogojen z zavzetostjo predsedujoče države. EEB in Umanotera bosta skupaj spremljala slovensko predsedovanje in ob njegovem zaključku tudi podala oceno o tem, kako uspešno ga je Slovenija vodila na tem področju. ●

1 Več informacij: <https://eeb.org/>.

2 Dostopni na: <https://www.umanotera.org/wp-content/uploads/2021/06/10-zelenih-testov-EEB-slovensko-predsedovanje.pdf>.

3 Dostopen na: https://www.umanotera.org/wp-content/uploads/2021/07/EEB_Memorandum_SI_2021_SI.pdf.

UMANOTERA
25 let sooblikujemo trajnostno družbo.

Priporočila Amnesty International slovenskemu predsedstvu Svetu EU

Blaž Kovač

Amnesty International Slovenija

Globalna Amnesty (in seveda tudi slovenska) je pred prevzemom predsedovanja Svetu Evropske unije (EU) pozvala slovenske oblasti, naj postavijo v ospredje človekove pravice v EU. Slovensko predsedovanje prihaja v času nadaljevanja iz zivov pandemije koronavirusne bolezni in nadaljujočih se globalnih konfliktov. Zdaj je treba bolj kot kdaj koli prej odločno ukrepati za zagotovitev popolne zaščite človekovih pravic v Evropi in zunanje in Slovenija je v naslednjih šestih mesecih v edinstvenem položaju, da se odločno zavzame za človekove pravice in pri tem pokaže sposobnost vodenja.

Glavni poudarki naših pozivov so namenjeni **napredku pri zaščiti človekovih pravic in pravne države v EU** zlasti glede aktualnih postopkov zoper Poljsko in Madžarsko po 7. členu Pogodbe o delovanju EU. Neverjetno je, da se znotraj EU dopušča ignoriranje odločb Sodišča EU in Evropskega sodišča za človekove pravice, da se tolerira nadlegovanje sodnikov in zagovornikov človekovih pravic in da države članice ignorirajo priporočila glede človekovih pravic s strani mednarodnih teles. Negativni razvoj Madžarske v zadnjem obdobju z negativno obarvano zakonodajo glede skupnosti LGBT kaže, da je treba mehanizme EU okrepiti in nemudoma nadaljevati s tekočimi postopki, da se ubranijo človekove pravice znotraj EU.

Po našem mnenju je tudi prišel čas, da EU pristopi tako k Evropski konven-

ciji o človekovih pravicah (EKČP) kot k Istanbulski konvenciji ter razvije zakonodajo EU proti strateškim tožbam proti udeležbi javnosti (t. i. anti-SLAPP (*Strategic lawsuit against public participation*) zakonodaja). Lansko ponovno odprtje pogajanj s Svetom Evrope za pristop EU k EKČP je odlična priložnost za našo državo, da nadaljuje ta proces in zagotovi dostopno in učinkovito zaščito človekovih pravic pod jurisdikcijo EU in držav članic – da se končno odpravi sedanja vrzel v odgovornosti. Z naraščajočim nasprotovanjem Istanbulski konvenciji in naraščanjem nasilja v družini med epidemijo je tudi pristop EU k Istanbulski konvenciji vedno pomembnejši. SLAPP pa postaja vedno večja ovira za zagovornike človekovih pravic in novinarje, ki izpostavljajo nepravilnosti oblastnikov in korporacij. Običajno so SLAPP v obliki tožbe ali grožnje s tožbo, potem ko nekdo razkrije kršitve. To učinkuje zastraševalno. Pravna pravila proti SLAPP bi morala določiti minimalni standard zaščite pred takšnimi spori, kadar so zahtevki neutemeljeni ali nesorazmerni z namenom utišanja kritičnih glasov, vključno z možnostjo takojšnje prepoznave in zavrnitve tožb SLAPP v zgodnji fazi postopka s strani sodišč.

Ob tem seveda mora EU **postaviti človekove pravice v središče zunanje politike EU s prednostno obravnavo človekovih pravic v odnosih s tretjimi državami, zagovarjanjem dosežkov na multilateralnem področju in kre-**

pitvijo podpore zagovornikom človekovih pravic. Zagovornike človekovih pravic po vsem svetu še naprej demonizirajo, nadlegujejo, po krivici preganjajo in pridružujejo zaradi njihovih aktivnosti. Med pandemijo so bili zagovorniki človekovih pravic še bolj izpostavljeni tveganjem v zvezi s svojim delom, saj so se nujni ukrepi vlad zlorabljali za zatiranje nestrinjanja. Kot ključni akterji, ki varujejo človekove pravice in spodbujajo učinkovit in sorazmeren odziv na epidemijo, imajo zagovorniki človekovih pravic osrednjo vlogo pri zagotavljanju preglednosti in odgovornosti državnih organov. Podobno so večjemu tveganju pogosto izpostavljeni okoljevarstveniki, saj razkrivajo prekrivajoče se interese velikih podjetij in oblastnikov.

Posebej pomemben izziv predstavlja priprava novega migracijskega pakta EU, ki mora biti osredotočen na solidarnost in človekove pravice. Stanje v Libiji, na grško-turški meji ter v Bosni in Hercegovini je grozljivo slabo, predvsem pa se izziv odrija izven meja EU. Zagotoviti je treba učinkovit dostop do azila v državah EU in odgovornost za kršitve človekovih pravic na mejah EU z vzpostavitev učinkovitega neodvisnega mehanizma monitoringa meja. Prav tako je treba vzpostaviti delujoče mehanizme solidarnosti in izkrcajanja. Pravice migrantov in prisilcev za azil bi morale biti osrednjega pomena za pogajanja in izvajanje katerega koli sporazuma s tretjimi državami o sodelovanju na področju migracij.

Izpostavili smo tudi okolje, in sicer **dostop do odprave krivic za žrtve kršitev človekovih pravic in žrtve okoljskih škod** z usmerjanjem pogajanj o prihajajoči zakonodajni pobudi trajnostnega upravljanja evropskih podjetij.

Slovenske oblasti smo tudi jasno pozvali, naj se zavzamejo za civilno družbo v Evropi s prizadevanji za sprejemanje zaščitnih ukrepov na ravni EU in z zagotavljanjem učinkovitega vključevanja stališč civilne družbe v procese odločanja.

Odgovorov na naša priporočila, žal, nismo prejeli. ●

**AMNESTY
INTERNATIONAL**
V Sloveniji že od 1988

Komentar UNHCR ob slovenskem predsedovanju Evropski uniji

UNHCR – Urad Visokega komisariata Združenih narodov za begunce

Na dan, ko je Republika Slovenija prevzela predsedovanje Evropski uniji (EU), torej 1. julija 2021, je predstavnik UNHCR Gonzalo Vargas Llosa Slovenijo pozval, da prevzame vodilno vlogo in to priložnost izkoristi za krepitev zaščite beguncem v Evropi in drugod po svetu. Ob tem je izrazil upanje, da bo slovensko predsedstvo EU nadaljevalo prizadevanja za sklenitev sporazuma o predlaganem Paktu EU o priseljevanju in azilu. V imenu UNHCR ob tem opozarja, da je treba vprašanje azila v EU po več letih premakniti z mrtve točke in oblikovati enoten in vzdržen sistem, učinkovit in pravičen sistem, ki bo zagotovil zaščito beguncem – ženskam, otrokom in moškim, ki bežijo pred grozotami vojn, nasilja in preganjanja. UNHCR podpira oblikovanje pravičnega in za vse države članice EU delujočega sistema, ki bo članicam omogočal, da v duhu Unije in njenih vrednot delijo odgovornost za begunce.

UNHCR prav tako podpira usmeritev predlaganega Pakta EU, vključno s prepotrebno zavezo h krepitvi operacij iskanja in reševanja na morju ter zagotavljanju predvidljivega izkrcavanja rešenih. Ključno je, da je pakt jassen glede nujnosti ohranjanja pravice do azila in dostopa do azila v EU – pri zagotavljanju te najbolj temeljne pravice ne sme prihajati do nikakršnih kompromisov.

Gonzalo Vargas Llosa opozarja, da pri preprečevanju in odzivanju na prisilne razselitve ni enotne rešitve. Pri iskanju rešitev je namreč treba zagotoviti celovit pristop tako v Evropi kot širše. A ko več k iskanju rešitev zavezanih akterjev združi prizadevanja pri uresničevanju Globalnega dogovora o beguncih (GCR),¹ ki predvideva delitev odgovornosti pri zagotavljanju učinkovite podpore beguncem in državam gostiteljicam, potem so skupne in učinkovite rešitve mogoče.

UNHCR izraža upanje, da bo EU nadaljevala na obetavni poti podpore pri uresničevanju GCR, kot je to počela do

Vprašanje azila v EU je po več letih treba premakniti z mrtve točke in oblikovati enoten in vzdržen sistem, učinkovit in pravičen sistem, ki bo zagotovil zaščito beguncem – ženskam, otrokom in moškim, ki bežijo pred grozotami vojn, nasilja in preganjanja.

sedaj v mnogih državah, kjer se nahajajo begunci. Ob tem, ko je 86 odstotkov beguncem² v državah v razvoju in ne v Evropi, je potrebna zaveza EU h krepitvi humanitarne in razvojne pomoči ter politične podpore državam, ki se nahajajo izven EU in gostijo veliko število ljudi, ki so bili prisiljeni zapustiti domove. EU bi lahko s predvidljivim, prilagodljivim in nenamenskim financiranjem omogočila UNHCR hitrejše odzivanje na številne obstoječe in pojavljajoče se krize po svetu, kar bi neposredno pripomoglo k reševanju življenj. Zaveza Evrope k okrepitevi programov preselitev iz tretjih držav ter dostopa do varnih in zakonitih poti za begunce lahko pripomore k temu, da se bo manj ljudi v begu pred vojnami, preganjanjem ali nasiljem odločalo za tvegane, pogosto smrtonosne poti.

Ob tem, ko število novih prihodov v Evropo ostaja še naprej obvladljivo,

vo,³ si lahko EU brez težav privoščiti, da svojo nalogo zaščite beguncem opravi mnogo bolje. Za začetek je bistveno, da EU ravna zgledno in poskrbi, da se na ozemlju držav članic ne sprejemajo kompromisi, ko gre za uresničevanje Konvencije o beguncih iz leta 1951, katere podpisnice so vse države članice EU. Nikoli namreč ne smemo pozabiti, da je konvencija orodje, ki rešuje življenja. Konvencija o beguncih je enako relevantna danes, kakor je bila relevantna pred 70 leti, ko je Evropejecem v stiski zagotovila potrebno varnost in zaščito.

Poleg priporočil UNHCR⁴ za predsedovanje EU v letu 2021 je bil celoten komentar⁵ objavljen 30. junija 2021 na spletni strani Predstavništva UNHCR za Srednjo Evropo. ●

1 Dostopen na: <https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html>.

2 Vir: <https://www.unhcr.org/news/press/2021/6/60ca09a74/unhcr-world-leaders-must-act-reverse-trend-soaring-displacement.html>.

3 Več informacij: <https://data2.unhcr.org/en/situations/mediterranean>.

4 Dostopna na: <https://www.refworld.org/docid/5ff4799d4.html>.

5 Dostopen na: <https://www.unhcr.org/ceu/>.

Priporočila Mednarodne organizacije za migracije slovenskemu predsedstvu Svetu EU

Mednarodna organizacija za migracije

Mednarodna organizacija za migracije (*International Organization for Migration – IOM*) dvakrat letno izda priporočila državi, ki po načelu šestmesečne rotacije predseduje Svetu Evropske unije (EU). Ob začetku slovenskega predsedovanja je IOM Vladi Republike Slovenije predstavila svoja priporočila na področju migracij in človeške mobilnosti. Ta so bila oblikovana v času, ko se svet še vedno spopada in prilagaja zahtevnim in večplastnim razmeram, ki so nastale kot posledica pandemije covid-19. IOM v treh ključnih priporočilih spodbuja slovensko predsedstvo, naj si prizadeva za ponovno vzpostavitev varne mobilnosti ljudi, ki bo prispevala h gospodarskemu in socialnemu okrevanju; pospešuje celovite in usklajene odzive na področju vračanja migrantov in reintegracije; upošteva pomen varnih in urejenih migracij za zeleni prehod EU v podnebno nevtravno gospodarstvo.

»Slovenska Vlada prevzema predsedovanje Svetu EU v času, ko okrevanje po pandemiji sicer napreduje, vendar zlasti v nekaterih državah neenakomerno, hkrati pa za določene dele prebivalstva obstaja večje tveganje, da jih bo okrevanje zaobšlo,« je dejal Ola Henriksen, regionalni direktor IOM za Evropski gospodarski prostor, EU in NATO.

»Ob tem EU napreduje z Evropskim zelenim dogovorom, nadaljujejo se tudi pogovori o novem Paktu o migracijah in azilu,« je dejal. »To je primeren trenutek, da se pri načrtovanju upošteva pomemben prispevek migracij k ustvarjanju odpornih gospodarstev, okolja in javnega zdravja tako v EU kot tudi v državah izvora in tranzita.«

IOM zato slovensko predsedstvo poziva, naj ob izhodu iz pandemije spodbuja ponovno vzpostavitev varne mobilnosti ljudi, ki bo prispevala h gospodarskemu in socialnemu okrevanju v EU ter širše. Predvsem digitalizacija upravljanja migracij bo pomembno pripomogla k ponovni oživitvi potovanja v času covid-19 kot tudi poti za vzajemno koristno mobilnost delovne sile, ki ustrezno ščitijo delavce migrante.

Enako pomembno za EU bo, da v interesu javnega zdravja vsem migran-

tom ne glede na njihov pravni status zagotovi ustrezen in pravičen dostop do osnovnih zdravstvenih storitev in do cepljenja proti covid-19. Nadalje, upoštevanje dejavnika migracij pri oblikovanju politik prispeva k boljšim možnostim migrantov za vključevanje v skupnosti in družbo. Predvsem so pri tem ključni ukrepi za boj proti ksenofobiji in diskriminaciji.

Da bi migracije v regiji potekale varno, urejeno in zakonito, bi moral boj proti trgovini z ljudmi in tihotapljenju migrantov vključevati ukrepe za zaščito migrantov ter krepitev zmogljivosti mejnih organov in organov kazenskega pregona v partnerskih državah.

Vračanje, ponovni sprejem in reintegracija so nepogrešljivi del celovitega pristopa k upravljanju migracij za številne vlade po vsem svetu. Izgradnja močnih partnerstev bo ključnega pomena za celovito in usklajeno mednarodno sodelovanje na tem področju. Kadar postopke vračanja migrantov dopolnjujejo robustni reintegracijski ukrepi, ki ustrezno odgovarjajo tako na potrebe migrantov kot na potrebe skupnosti, v katere se vračajo, se lahko izboljšajo možnosti za trajnostni razvoj v izvornih državah.

V času slovenskega predsedovanja Evropski zeleni dogovor ostaja predno-

stna vsebina. IOM je prepričan, da lahko dobro upravljanje migracij podpira prehod v podnebno nevtravno gospodarstvo. V skladu s Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah, Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 in Sendajskim okvirom za zmanjšanje tveganja nesreč 2015–2030 ter glede na COP26 IOM poziva slovensko predsedstvo, naj spodbuja vključevanje migracij v vseh oblikah v ključna področja politik in predvidene ukrepe Evropskega zelenega dogovora. Postavitev zelenega prehoda v središče gospodarske preobrazbe EU ponuja priložnosti za vključitev migrantov v delovanje za podporo podnebnim ukrepom.

IOM predsedstvu, EU in njenim državam članicam ostaja na voljo za podporo pri izvajanju uravnoteženih, celovitih politik in programov v okviru vseh vidikov migracij in migracijskih poti.

Celotno besedilo priporočil je na voljo na spletni strani www.slovenia.iom.int.

Image: IR Stone @ Shutterstock

IOM slovensko predsedstvo poziva, naj ob izhodu iz pandemije spodbuja ponovno vzpostavitev varne mobilnosti ljudi, ki bo prispevala h gospodarskemu in socialnemu okrevanju v EU ter širše.

Eppur si muove

Živa Kavka Gobbo

Focus, društvo za sonaraven razvoj

Končno: Evropski parlament je marca letos zadal Evropski komisiji nalogo, da pripravi zakonodajo na področju spoštovanja človekovih pravic in okolja v celotnih vrednostnih verigah izdelkov, ki se prodajajo na evropskem trgu. Francija je sprejela nacionalno zakonodajo, prav tako Nemčija. V Avstriji poteka kampanja za sprejem take zakonodaje, podobno se pripravlja tudi v drugih državah Evropske unije (EU).

V Focusu že od samih začetkov ukvarjanja z vplivom načina življenja prebivalcev Evrope na podnebne spremembe in na širše okolje in družbo trdimo, da moramo vsi prevzeti odgovornost za škodo, ki jo s svojim načinom življenja povzročamo. Odgovornost moramo prevzeti tako posamezniki in skupnosti kot tudi podjetja in države s sprejemanjem zakonodaje, ki omogoča zdravo življenjsko okolje in spoštovanje človekovih pravic vseh ljudi.

Prav letos kaže, da bo takšna zakonodaja ugledala luč na ravni EU. Pričakujemo predlog Evropske komisije, ki bo nato vstopil v krog pogajanj z državami članicami. Države članice morajo zato vedeti, zakaj potrebujemo ambiciozno zakonodajo na tem področju.

Vemo, da imamo poceni izdelke vsak dan pri roki, podjetja, ki jih proizvajajo in nudijo, pa imajo ogromne zasluge na račun niti ne več tako skritih stroškov za delavce in delavke v dobavnih verigah, za skupnosti, ki živijo v uničenih okoljih, ter podnebne spremembe. Tudi to vemo, da nekatera podjetja taki zakonodaji nasprotujejo, kot je pokazala raziskava »Off the hook? How business lobbies against liability for human rights and environmental abuses«,¹ ki je razkrila bolj ali manj prikrite načine poskusov vpliva. Podjetja, ki se zavajajo nujnosti spremembe delovanja v smeri etičnosti in prijaznosti do okolja, pa tako zakonodajo pozdravljajo.

Ste vedeli, da:

- je v zadnjem desetletju otroško delo poraslo za 14 % kljub prostovoljnim zavezam svetovnih proizvajalcev čokolade?

1 Dostopna na: <https://friendsoftheearth.eu/wp-content/uploads/2021/06/Off-the-Hook-report.pdf>.

kolade? Danes samo v zahodni Afriki dela več kot dva milijona otrok;

- je palmovo olje krivo za kar 1,4 % svetovnih emisij toplogrednih plinov, kar je približno toliko kot celotni letalski sektor? Ali povedano drugače, kar 18-krat več, kot so letne emisije Slovenije. Tako pa je zato, ker se palmovo olje nahaja v vsakem drugem izdelku na policah supermarketov. Vse to kljub prostovoljnim zavezam industrije;
- vsakih 6 sekund izgine gozd v velikosti enega nogometnega igrišča? Primarno zaradi govedoreje, plantaž in rudarjenja ter požigov;
- je bilo samo v letu 2020 ubitih vsaj 331 okoljskih aktivistov, ker so nasprotovali projektom, škodljivim za okolje?
- v tekstilni industriji dela na svetovni ravni med 40 in 60 milijonov ljudi, od katerih je kar 80 % žensk? Izpostavljene so nevarnim delovnim pogojem (več tisoč ljudi je umrlo samo zaradi požarov in porušena stavb) in diskriminaciji.

Vse to so dejstva, ki so skrita v nevidnem življenju naših vsakdanjih izdelkov. Medtem ko lahko kot posamezniki spreminjamo nakupne navade, morajo multinacionalna podjetja sprejeti svoj del odgovornosti. Poleg visokih dobičkov so namreč zaslužna tudi za zlorabe in kršenje človekovih pravic ter okoljsko škodo v lastnih, četudi globalnih,

vrednostnih verigah. Ambiciozna zakonodaja na tem področju lahko drastično izboljša vpliv korporacij, ki delujejo v EU, na človekove pravice in okolje širom po svetu. Nova pravila morajo žrtvam omogočiti dostop do pravnih sredstev, še posebej tistim najbolj ranljivim, kot so delavke migrantke.

Že v preteklosti smo v Focusu objavili (še vedno aktualna) priporočila za urejanje tega področja.² Zaradi tega menimo, da morajo vlade slediti ključnim elementom,³ ki jih je strnila koalicija nevladnih organizacij na ravni EU – European Coalition for Corporate Justice (ECCJ), in tako podpreti zakonodajo, ki dejansko omogoča spoštovanje človekovih pravic in okolja.

Ne potrebujemo še več raziskav o neprimernih delovnih pogojih in uničenem okolju, da bi nam postalo jasno, da prostovoljne zaveze industrije ne zaležejo. Vzpostaviti moramo tako odgovornost in pravna sredstva kot zavezujoče elemente zakonodaje. Le tako bomo lahko zagotovili, da bodo človekove in delavske pravice ter okolje, ki je povezano z izdelki, ki jih uporabljamo, spoštovani. Takrat bomo lahko tudi potrošniki odvrgli status detektiva, ki hoče trajnostno živeti. ●

2 Dostopna na: <https://focus.si/priporocila-podjetnistvo-in-clovekove-pravice/>.

3 Dostopni na: <https://corporatejustice.org/publications/principal-elements-of-eu-due-diligence-legislation/>.

Strateško partnerstvo Slovenske karitas z Ministrstvom za zunanje zadeve na področju mednarodne humanitarne pomoči

Jana Lampe, Slovenska karitas, in Marjan Huč, Platforma SLOGA

Slovenska karitas je v letu 2021 z Ministrstvom za zunanje zadeve pridobila in podpisala sporazum o strateškem partnerstvu za področje mednarodne humanitarne pomoči, ki se bo izvajal do leta 2023.

Pomemben sklop partnerstva je projekt »Krepitev učinkovitosti odziva nevladnih organizacij v sodelovanju z zasebnim sektorjem na področju mednarodne humanitarne pomoči«, kjer pri izvajanju kot projektni partner sodeluje Platforma SLOGA in ki se osredotoča na spodbujanje sodelovanja zasebnega sektorja na področju mednarodne humanitarne pomoči, na krepitev zmogljivosti nevladnih organizacij na tem področju ter promocijo in zagovorništvo na ravni EU med predsedovanjem Slovenije Svetu Evropske unije.

Aktivnosti na področju zagovorništva mednarodne humanitarne pomoči, ki se izvajajo v sodelovanju z združenjem evropskih humanitarnih organizacij VOICE in nekaterimi evropskimi humanitarnimi mrežami, kot so Caritas

Europa, ADRA in Oxfam, se v času slovenskega predsedovanja osredotoča na promocijo stališč civilnodružbenih organizacij iz partnerskih držav.

Ena izmed tem, ki je bila predstavljena političnim odločevalcem na rednem zasedanju Delovne skupine Sveta za humanitarno pomoč in pomoč v hrani (Council working party on Humanitarian Aid and Food Aid – COHAFA) v sodelovanju z združenjem VOICE v času slovenskega predsedovanja, je bil pomen trojnega neksusa v dobi podnebni sprememb. V Sloveniji bomo v času predsedovanja spregovorili tudi o možnostih večjega vključevanja nevladnih organizacij iz manjših držav članic Evropske unije v izvedbo mednarodne humanitarne pomoči s pomočjo evropskih sredstev (sredstva Generalnega direktorata Evropske komisije za evropsko civilno zaščito in evropske operacije humanitarne pomoči oz. Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations – GD ECHO) ter o dostopu in upravljanju z

Foto: Slovenska karitas

Razdeljevanje humanitarne pomoči prizadetim po potresu na Haitiju

Foto: Izidor Šček

Slovenska karitas je začela izvajati tudi aktivnosti hitrega odziva, rekonstrukcije in rehabilitacije ob humanitarnih krizah, ob čemer sodeluje z misijonarjem Pedrom Opeko na Madagaskarju. V okviru tega projekta je Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije za humanitarno pomoč najrevnejšim namenilo 165.000 evrov.

vodo, ki je prednostna razvojna tema slovenskega predsedovanja.

Aktivnosti zagovorništva gredo tudi v smeri podpore pripravam na Evropski humanitarni forum, ki je bil zaradi Covid-19 prestavljen na januar 2022, še posebej v navezavi na vpliv sankcij, predvidenih v okviru humanitarnega prava.

Vzporedno aktivnostim zagovorništva je v sklopu tega partnerstva Slovenska karitas začela izvajati tudi aktivnosti hitrega odziva, rekonstrukcije in rehabilitacije ob humanitarnih krizah po svetu, ob čemer izvaja poglobljeno partnersko sodelovanje z misijonarjem Pedrom Opeko na Madagaskarju, v okviru katerega je Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije za humanitarno pomoč najrevnejšim namenilo 165.000 evrov. Poleg tega je Ministrstvo jeseni namenilo 30.000 evrov za humanitarno pomoč za prizadete družine po potresu na Haitiju v sodelovanju s Caritas Haiti. ●

Udeležba mladih v javnem življenju in organizacijah, ki jih zastopajo, je temeljno načelo človekovih pravic

Lucija Karnelutti

mladinska delegatka pri Organizaciji združenih narodov

Univerze in izobraževalne institucije so polne mladih izobražencev, ki prinašajo nov, svež pogled na resne tematike, s katerimi se sooča naša družba; mladi zdravniki s svojim znanjem in požrtvovalnostjo prispevajo k boju proti koronavirusu; na ulicah spremljamo mlade aktiviste, ki se spopadajo s krizo naše generacije – podnebno krizo. Biti mlad v letu 2021 je najverjetneje največji izziv naše generacije, vendar je lahko ob pravilni podpori sistema tudi izjemna priložnost za celotno družbo, da iz 'koronakrize' izstopimo kot zmagovalci. Kako? Tako, da prisluhnemo mladim.

V preteklem letu je minilo 75 let od podpisa Ustanovne listine Združenih narodov – sporazuma, zgrajenega na vojni, ki je svet ponesla v nezaupanje, sovraštvo in uničenje. Po pandemiji covid-19 se zgodovina ponavlja. Globalno ravnanje je vse bolj krhko, zdravstvena kriza in politični konflikti poudarjajo neenakosti in krivičnost po svetu. Krize so opozorile na napake in pomanjkljivosti v sistemu, predvsem pa na mnoge ljudi, ki jih je sistem pustil za seboj. Vendar mladi ostajamo močni v svojem neustrašnem optimizmu, optimizmu, ki je 75 let nazaj verjel v mir po divji svetovni vojni in ki danes verjame v boljši jutri.

Da pa bi lahko mladi pretvorili svoj optimizem v konkretna dejanja, moramo imeti zagotovljene prostore za participacijo, ki so varni, vključujoči, podpirajoči ter omogočajo prost dostop do informacij. Prav trenutna predsedujoča trojica je kot svoj evropski mladinski cilj (*European Youth Goals*) izbrala cilj št. 9 – Prostor in participacija za vse. Ta cilj si prizadeva okrepiti demokratično participacijo in avtonomijo mladih ter zagotoviti namenske prostore za mlade na vseh družbenih področjih. Cilj prepozna, da čeprav je mladinsko vključevanje ključnega pomena za demokracijo, so mladi premalo zastopani v procesih odločanja, ki zadevajo njih same. V okviru svojih skupnosti zato potrebujejo dostop do prostorov, namenjenih podpori njihovem osebnemu, kulturnemu in političnemu razvoju. Cilj tudi prepozna, da smo mladi soustvarjalci prihodnosti, ki si je želimo, in prihodnosti, ki izpolnjuje osrednjo vizijo tako evropskih institucij kot tudi vizijo Združenih narodov o miru, enakosti in razvoju. Za opolnomočenje mladih akterjev je zato poleg prostora pomembno tudi, da si s skupnimi močmi, konstruktivnim dialogom in rednim sodelovanjem prizadevamo preseči pokroviteljski odnos do mladih in ustvarimo partnerstvo, ki temelji na medsebojni vzajemnosti in zaupanju.

Slovensko predsedovanje Svetu Evropske unije predstavlja izjemno priložnost, da tako domači kot tuji odločevalci prisluhnejo mladim, ki so bili prizadeti med pandemijo koronavirusa. Sodelovanje z družbenimi skupinami, ki jih je ta kriza najbolj prizadela, je ključnega pomena, če želimo zgraditi močnejšo in odpornejšo družbo, ki ne bo pustila nikogar za seboj. Slednjega se že zaveda Generalni sekretar ZN António Guterres, ki je v enem izmed govorov dejal, da

UN YOUTH
DELEGATE
SLOVENIA

je aktivna participacija, še posebej mladih, ključnega pomena, če želimo čez devet let doseči cilje Agende za trajnostni razvoj. Mladi med 15. in 24. letom predstavljamo kar 16 odstotkov svetovnega prebivalstva, zato je jasno, zakaj je aktivno vključevanje mladih v prizadevanja za trajnostni razvoj osrednjega pomena za doseganje trajnostnih družb in odpravljanje najhujših groženj in izzivov trajnostnemu razvoju.

Trdno verjamem, da moramo biti mladi akterji, ne pa zgolj opazovalci svojih življenj. Zato sem prepričana, da je udeležba mladih v javnem življenju in organizacijah, ki jih zastopajo, temeljno načelo človekovih pravic in da so mladi sposobni narediti velike spremembe ter se boriti za našo prihodnost. Čas je, da naredimo korak naprej in mlade začnemo obravnavati kot enakovredne, zainteresirane in kompetentne soodločevalce. ●

Foto: osebni arhiv

Napovednik dogodkov po Sloveniji in svetu

9. november	Ljubljana	6. nacionalna konferenca globalnega učenja »Onkraj mehurčka: Vloga šol pri širjenju solidarnosti v skupnosti« Društvo Humanitas prireja že 6. Humanitasovo nacionalno konferenco globalnega učenja z aktivnim udejstvovanjem mladih v lokalnem in globalnem okolju kot osrednjo temo. Tokratni gost bo izobraževalec in aktivist Colm Regan z Irske, ki ima več kot 40 let izkušenj dela z mladimi na področju izobraževanja, človekovih pravic in razvojnega sodelovanja. Na konferenci bodo tudi prvič podelili nagrado za najboljšo učiteljico oz. najboljšega učitelja globalnega učenja.
9. november	Splet	Presečna tema migracije – razvoj v novem partnerstvu med Evropsko unijo in Afriko <i>Act Alliance EU, Caritas Europa in Caritas Africa</i> vabijo na virtualno okroglo mizo o migracijah in razvoju v prihodnjem partnerstvu med Evropsko unijo in Afriko.
9. november	Splet	V kakšnem stanju nevladniki zaključujemo 2021? Nedavno objavljeno poročilo Indeksa trajnosti civilnodružbenih organizacij (CSOSI) ugotavlja, da se je v 2020 okolje za delovanje slovenski nevladnih organizacij poslabšalo, predvsem kot posledica pandemije covida-19 in ukrepov nove vlade, ki niso bili nujno povezani z bojem proti virusu. Kaj je prineslo leto 2021? Kako smo se prilagodili na življenje z virusom, kako shajamo z oblastniki, smo pripravljeni na supervolilno leto? CNVOS vabi na spletni posvet, na katerem bodo predstavljene zgodbe socialnovarstvenih, kulturnih in okoljskih organizacij.
15.–21. november	Po Evropi	Teden globalnega učenja Center Sever–Jug Sveta Evrope organizira Teden globalnega učenja. Pobuda je priložnost za številne akterje (nevladne organizacije, učitelje, vzgojitelje, vlade ...), da praznujejo in spodbujajo globalno učenje kot orodje za dialog in ozaveščanje o globalnih temah. Teden globalnega učenja je svetovna kampanja za ozaveščanje in poziv k skupnemu razmisleku o našem svetu z uporabo globalnega učenja kot orodja za solidarnost in spremembe. Teden globalnega učenja 2021 bo potekal pod geslom »To je naš svet, ukrepajmo skupaj!« in spodbujal dejavnosti, ki ozaveščajo in doprinašajo k ciljem trajnostnega razvoja.
20.–21. november	Splet	Delavnice globalnega učenja za mlade <i>I am global citizen</i> je raznolika ekipa mladih izobraževalcev, ki strastno spodbujajo globalno učenje in mladim omogočajo, da skupaj ukrepajo za spremembo naše prihodnosti. Organizirajo 4-urne spletne delavnice globalnega učenja o medkulturnem razumevanju za mlade. Delavnice <i>I'M GLOBALCITIZEN</i> bodo del aktivnosti letošnjega Tedna globalnega učenja. Na delavnicah bodo mladi v okviru raznolikih in zabavnih dejavnostmi pridobili znanja in veščine, da bodo postali bolj družbeno povezani in spoštovali različnost. Srečali se bodo z vrstniki s cele Evrope. Delavnice bodo potekale v angleškem jeziku in so namenjene mladim v starosti od 15 do 18 let.